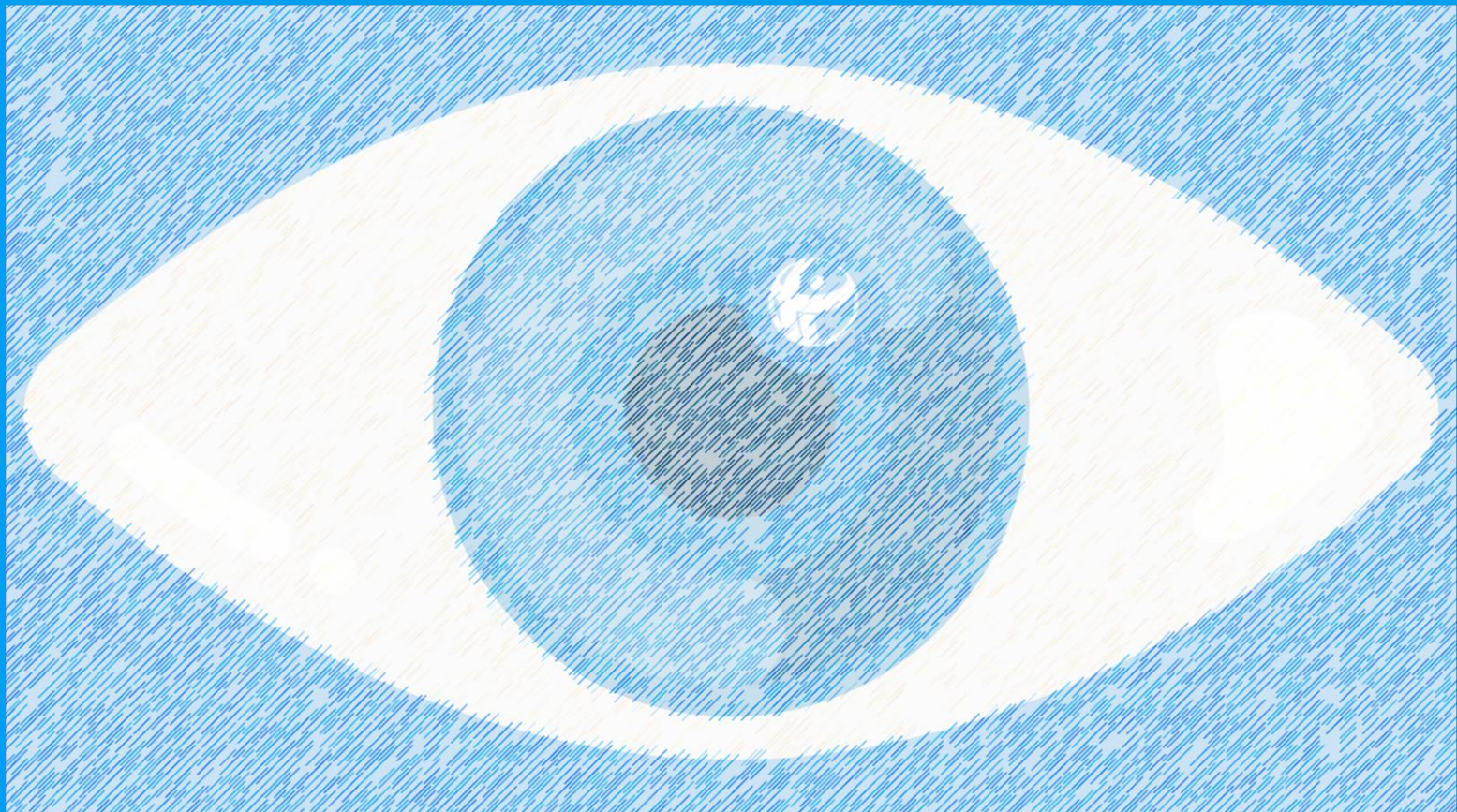

JAARVERSLAG 2020

TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND

GOEDGEKEURD OP DE ALV VAN 20 APRIL 2021

Transparency International Nederland (TI-NL) is de Nederlandse afdeling van de wereldwijde anti-corruptie organisatie Transparency International.

Het is onze **missie** een einde te maken aan corruptie, onder andere door middel van het bevorderen van transparantie, integriteit en verantwoording op alle niveaus en binnen alle sectoren van de maatschappij.

Onze **visie** is een wereld waarin de overheid, het bedrijfsleven, de maatschappij en het dagelijks leven van mensen vrij zijn van corruptie.

Onze **kernwaarden** zijn transparantie, integriteit, democratie, solidariteit, moed, rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid.

www.transparency.nl

© 2020 Transparency International Nederland

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
OVER TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND	4
RESULTATEN IN BEELD	5
I. TRANSPARANTIE: CORRUPTIE ZICHTBAAR MAKEN	10
II. INTEGRITEIT: EEN KERNWAARDE IN NEDERLAND	18
III. TI-NL: DE ANTI-CORRUPTIE ORGANISATIE IN NEDERLAND	20
IV. VOORUITBLIK	33
V. BIJLAGE: JAARREKENING 2020	34

VOORWOORD

2020

was voor de hele wereld een uitdagend jaar door de COVID-pandemie, en dus ook voor Transparency International Nederland, hierna TI-NL. Wij geven in dit jaarverslag een overzicht van de resultaten die wij mede dankzij steun van diverse *stakeholders*, waaronder onze leden,

hebben gerealiseerd. We zetten uiteen wat het afgelopen jaar onze prioriteiten waren, welke activiteiten we hebben ondernomen en welke impact we daarmee hebben gehad. Ook blikken we vooruit naar de komende jaren, waar opnieuw veel kansen en uitdagingen wachten.

Dit jaarverslag is direct verbonden aan de strategie 2019-2022 van TI-NL, waarvan 2020 het tweede jaar was. Het geeft een goed beeld van de uitvoering van die strategie en sluit daarom aan op de drie doelstellingen: 1) Transparantie: corruptie zichtbaar maken; 2) Integriteit: een kernwaarde in Nederland; en 3) TI-NL: dé anti-corruptie organisatie in Nederland. Per doelstelling zal in hoofdlijnen uiteengezet worden hoe TI-NL hier het afgelopen jaar invulling aan heeft gegeven – in de Nederlandse en internationale context van het bestrijden van corruptie.

Ook in 2020 kwamen er weer geregeld allerlei integriteitskwesties in het nieuws in Nederland. De meest pijnlijke kwestie van 2020 was de toeslagenaffaire bij de Belastingdienst, waarbij burgers ten onrechte als fraudeurs werden gebrandmerkt. De toeslagenaffaire heeft nog eens duidelijk gemaakt dat integriteit niet vanzelfsprekend is. Meerdere klokkenluiders deden melding van de misstanden bij de Belastingdienst. Zo meldde een klokkenluider, zich vanaf 2012 op alle niveaus – zonder ook maar ergens gehoord te worden. De Toeslagenaffaire had nooit op deze manier kunnen ontsporen als klokkenluiders niet stelselmatig werden genegeerd.

Uit een rapport van Transparency International over acht EU-instellingen en lidstaten, waaronder Nederland, bleek onder meer dat Nederland geen adequate maatregelen heeft genomen om ongepaste beïnvloeding van het overheidsbeleid en besluitvorming te voorkomen. We doen in Nederland te weinig om te voorkomen dat politici misbruik maken van hun ambt. De anti-corruptiewaakhond van de Raad van Europa, GRECO, heeft net als Transparency International Nederland de Kamer opgeroepen serieus werk te maken van integriteit van Kamerleden. Naleving van de registers rondom reizen en geschenken wordt niet serieus genomen. TI-NL lanceerde daarom in 2020 Integrity Watch waar iedereen op inzichtelijke wijze kan nagaan of Kamerleden zich aan de afspraken houden. Geven ze hun nevenfuncties en bijverdiensten wel op en is het helder wie hun reizen heeft betaald? Hieruit blijkt dat bepaalde Nederlandse parlementariërs wél de olifantenknuffel maar niet de trip naar Ibiza registreerden.

Ook gaten in de financiering van politieke partijen op lokaal niveau kunnen leiden tot vermoedens van corruptie, zoals we afgelopen jaar in Den Haag hebben gezien met twee voormalig wethouders die zijn aangeklaagd voor corruptie, meeneed, omkoping en deelname aan een criminele organisatie. Corruptie - in haar verschillende verschijningsvormen - blijft een groot maatschappelijk probleem in Nederland en TI-NL heeft zich ook in 2020 actief in de discussies hierover gemengd. We hebben onze stem laten horen in de media, in bedrijvenfora, in de Eerste en Tweede Kamer, in het Europees Parlement, bij de OESO en bij de Verenigde Naties. En dat zullen we blijven doen.

We sloten het jaar af met het jaarcongres “Hoe stopt Nederland het faciliteren van corruptie?” TI-NL bracht experts en belanghebbenden op dit gebied bij elkaar, die hun kennis met passie deelden. Het resulteerde in rake discussies

met onze leden en gasten, die in groten getale waren afgekomen op het jaarlijkse evenement. De schrijver van het meest recente OESO-rapport, expert Leah Ambler, benadrukte dat Nederland de handschoen nu lijkt op te pakken en onlangs vervolgingen heeft ingesteld tegen accountants. Zo was er ook ruimte voor een positieve noot tijdens het jaarcongres. Voor TI is het toewerken naar oplossingen tenslotte altijd het belangrijkste. Voormalig Voorzitter van de Hoge Raad en lid van de Raad van Advies van TI-NL, Geert Corstens, gaf de ambitie mooi weer: “Corruptie moet op dezelfde manier immoreel worden als rijden onder invloed.” TI-NL kijkt met genoegen terug op een succesvol jaarcongres.

Tenslotte was 2020 ook op organisatorisch vlak voor TI-NL een uitdagend jaar, met strenge maatregelen en afgelastingen door COVID-19, personele wisselingen op het (thuis)kantoor, een nieuwe directeur, veranderingen in het bestuur en een uitbreiding van de commissies van TI-NL, met daarin experts op diverse terreinen. De nieuwe directeur, bestuursleden en experts geven hernieuwde energie om samen met leden, donateurs en andere partners corruptie aan te pakken en transparantie te bevorderen. Wij danken onze leden, donateurs en partners voor hun bijdrage aan de activiteiten van TI-NL in 2020 en zetten de samenwerking graag voort in 2021.

Mede namens het bestuur en kantoor van TI-NL,

PAUL VLAANDEREN
Voorzitter

LOUSEWIES VAN DER LAAN
Algemeen directeur

OVER TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND

Transparency International (TI) is een *civil society organisation* (CSO), gericht op de wereldwijde bevordering van integriteit, transparantie en verantwoording van bestuur om corruptie in de wereld uit te bannen. TI is in 1993 opgericht en heeft een wereldwijd ondersteunend secretariaat in Berlijn. De oprichtingsakte is in Nederland bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken getekend.

Sinds haar oprichting zet TI zich in om corruptie wereldwijd te bestrijden. TI heeft corruptie als mondiaal probleem op de kaart gezet en nieuwe initiatieven ontwikkeld voor een structurele en effectieve bestrijding van corruptie.

Op nationaal niveau bestrijden meer dan 100 afdelingen van TI corruptie in eigen land. In Nederland is dat TI-NL, in 1999 opgericht als een vereniging met leden. TI-NL is een geregistreerde Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) en heeft geen winstoogmerk.

TI-NL zet zich in voor een wereld waarin de overheid, de politiek, het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld én burgers vrij zijn van corruptie. Wij werken aan de bevordering van integriteit, transparantie en verantwoording in de Nederlandse samenleving. Door de gedeelde kennis en expertise van juristen, academici, accountants, technologen, activisten en anderen effectief in te zetten, beoogt TI corruptie zichtbaar te maken en daardoor beleidsmakers, bedrijven en burgers te stimuleren zich hard te maken voor effectieve corruptiebestrijding.

TI-NL realiseert haar doelstellingen door onderzoek, door het publiceren van *position papers* over bijvoorbeeld anti-witwassen en klokkenluidersbescherming, door voorlichting aan ministeries, het parlement en andere *stakeholders* en door een actief mediabeleid te voeren.

RESULTATEN IN BEELD

Algemene doelstelling

Een einde maken aan corruptie, onder andere door middel van het bevorderen van transparantie, integriteit en verantwoording op alle niveaus en binnen alle sectoren van de maatschappij.

Subdoelstelling I		Subdoelstelling II		Subdoelstelling III	
Transparantie: corruptie zichtbaar maken		Integriteit: een kernwaarde in Nederland		TI-NL: de anti-corruptie organisatie in Nederland	
Resultaat 1 (intern) Onderzoek naar verschijning van corruptie in Nederland	Resultaat 2 (extern) Bewustwording en zichtbaarheid corruptie-problematiek	Resultaat 3 (extern) Integriteit wordt meegenomen in besluitvormings processen	Resultaat 4 (extern) Integriteit wordt onderdeel van het curriculum	Resultaat 5 (extern) 'First in mind' als kenniscentrum	Resultaat 6 (intern) Zinvol lidmaatschap en een sterke, onafhankelijke organisatie
Indicatoren 1 1. Aantal uitgevoerde projecten 2. Aantal publicaties 3. Aantal gehouden bijeenkomsten 4. Aantal artikelen per onderwerp	Indicatoren 2 1. Aantal vermeldingen in media per onderwerp 2. Aantal visualisaties van corruptie 3. Aantal bezoeken van de website van TI-NL 4. Aantal lezingen gegeven door TI-NL 5. Score Nederland in "Exporting Corruption"	Indicatoren 3 1. Positie van Nederland op de CPI 2. Score Nederlandse bedrijven in TRAC 3. Aantal vermeldingen van integriteitskwesties in de media	Indicatoren 4 1. Positie van Nederland op de CPI 2. Aantal opleidingen waar integriteit onderdeel is van het curriculum 3. Aantal lezingen gegeven door TI-NL	Indicatoren 5 1. Aantal keer dat de input van TI-NL wordt meegenomen en/of overgenomen in wetgevingsprocessen 2. Aantal keer dat TI-NL wordt gevraagd deel te nemen aan diverse commissies of andere anti-corruptie initiatieven 3. Aantal keer dat TI-NL in media wordt gevraagd voor duiding en commentaar 4. Aantal bezoeken aan de website van TI-NL	Indicatoren 6 1. Omvang en diversiteit achterban (individuele leden, Young-TI, BIF, nieuwsbrieftelers) 2. Hoogte gediversifieerde financiering, waardoor onafhankelijkheid gewaarborgd blijft

5. Aantal lezingen gegeven door TI-NL					
Activiteiten bij Resultaat 1 Onderzoek naar o.a.: 1. Bescherming van klokkenluiders en bronnen 2. Belang transparante vennootschapsstructuren (UBO) en aanpak illegale geldstromen 3. Bewustwording en aanpak van corruptie in het Nederlandse bedrijfsleven 4. Aanpak straffeloosheid: privaat en publiek toezicht en handhaving (inclusief schikkingen) 5. Positie van slachtoffers van corruptie (waaronder <i>asset recovery</i>) 6. Transparante en integere lobby 7. Anti-corruptie educatie	Activiteiten bij Resultaat 2 1. Publicatie nieuwsteams 2. Geven lezingen 3. Uitbouw website 4. Het ontwikkelen van kennis en instrumenten die gebruikt en indien nodig aangepast kunnen worden door belanghebbenden	Activiteiten bij Resultaat 3 1. Aanmoedigen open cultuur en transparantie in publieke sector 2. Uitvoerende macht aanzetten tot detectie en aanpak van corruptie 3. Publicatie TRAC + <i>advocacy</i> 4. Publicatie CPI + <i>advocacy</i>	Activiteiten bij Resultaat 4 1. Actieve samenwerking opzoeken met partners - publiek, privaat en maatschappelijk middenveld 2. Het creëren van momentum door andere relevante initiatieven te steunen en versterken 3. TI-NL ontwikkelt een integriteitstraining die bruikbaar is voor organisaties en opleidingen 4. Opzetten educatief netwerk	Activiteiten bij Resultaat 5 1. Schrijven <i>position papers</i> 2. Sterke, duurzame coalities met stakeholders en gelijkgezinde partners, om de impact van onze <i>advocacy</i> te vergroten; 3. Opzetten educatief netwerk	Activiteiten bij Resultaat 6 1. Betrokkenheid: Leden zijn betrokken bij het werk van TI-NL en worden ingezet als expert 2. BIF-leden zijn een voorbeeld voor andere bedrijven in Nederland 3. Goede samenwerking en kennisdeling met TI-S & TI-afdelingen
Toelichting m.b.t. voortgang 1. Klokkenluidersbescherming • Drie projecten: ▪ Whistleblower protection in the private sector ▪ Betere bescherming klokkenluiders & bronnen ▪ Empowering whistleblowers to fight and prevent corruption in public institutions • Drie publicaties: ▪ Whistleblowing Frameworks 2019 (mei 2020)	Toelichting m.b.t. voortgang 1. Vermeldingen in de media ▪ Klokkenluiders-bescherming: 5 mediavermelding en waaronder op de voorpagina van het Financieel Dagblad, in de Volkskrant en in	Toelichting m.b.t. voortgang 1. Nederland staat met 82 punten op de 8 ^{ste} plaats in de CPI 2020 (net zoals in de CPI 2018 en CPI 2019).	Toelichting m.b.t. voortgang 1. Nederland staat met 82 punten op de 8 ^{ste} plaats in de CPI 2020 (net zoals in de CPI 2018 en CPI 2019). Er is dus geen voortgang geboekt in de strijd tegen corruptie.	Toelichting m.b.t. voortgang 1. In februari 2020 schrijft minister Grapperhaus van Justitie en Veiligheid (mede namens ministers BZK en Financien) in een Kabinetreactie aan de Tweede Kamer: "Transparency International heeft een belangrijke signalerende functie waar het gaat om corruptie in Nederland en zij zijn een belangrijke	Toelichting m.b.t. voortgang 1. Ledenaantallen • Aantal individuele leden: 265 • Aantal Young TI-leden: 70 • Aantal BIF-leden: 18 • Aantal nieuwsbrieftelers: 1.610 2. In deze rapportageperiode is TI-NL gefinancierd d.m.v.: • Projectfinanciering:

▪ How to Speak Up at the workplace in the Netherlands. Speak Up guidelines voor werknemers (december 2020) ▪ How to implement an effective Speak Up framework. Speak Up guidelines voor werkgevers (december 2020) • Achtien artikelen over klokkenluidersbescherming waaronder: Een, aan de Commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer ▪ Een reactie op het consultatievoorstel wijziging Wet Huis voor klokkenluiders ter implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn. ▪ Uitgebreide inbreng bij de evaluatie van de Wet Huis voor klokkenluiders	▪ een interview bij BNR. ▪ Corruptie in het Nederlandse bedrijfsleven: 11 waaronder twee keer in Trouw, in het FD, bij NOS, bij BNR, in de Volkskrant, NRC en Follow the Money. ▪ Politieke integriteit: vijf artikelen waaronder twee keer in de Volkskrant, in het FD en bij een interview op NPO Radio 1.	2. De grote bedrijven in TRAC 2018 scoren gemiddeld 5,0/10 en het MKB scoort 4,7/10 t.o.v. respectievelijk 5,1/10 en 4,3/10 in TRAC 2016. De grote bedrijven zijn er dus iets op achteruit gegaan terwijl het MKB een inhaalslag heeft gemaakt. 3. 42 integriteits-schendingen bij politieke partijen volgens de Politieke Integriteitsindex 2019 t.o.v. 54 in 2018 en 38 in 2017.	2. 54 masteropleidingen waar integriteit onderdeel is van het curriculum. 3. Zeven lezingen gegeven door TI-NL. 4. Het Netwerk Integriteit heeft verder vorm gekregen. Daarbij is gewerkt aan de opzet voor een onderzoek naar de aandacht die professionele integriteit en beroepsethiek krijgen in de curricula van het hoger en academisch onderwijs. Het is de bedoeling dit onderzoek in 2021 te starten.	gesprekspartner voor diverse ministeries.” Op het gebied van klokkenluidersbescherming schreef TI-NL in maart een Nota aan de Commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer en gaf zij in september een reactie op het consultatievoorstel wijziging Wet Huis voor klokkenluiders ter implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn. TI-NL heeft diverse malen contact gehad met Tweede Kamerlid Maarten Groothuizen en Joost Sneller en input gegeven op Kamervragen. In juni benaderde D66 TI-NL voor input op het verkiezingsprogramma. TI-NL heeft in het najaar één op één met de partijvoorzitters van VVD, Groenlinks, D66, PvdA en CDA een bijeenkomst gehad om te spreken over het verbeteren van politieke integriteit. In oktober schreef TI-NL een brief aan Minister Blok vanwege misstanden bij het Eritrese ambassadekantoor in Nederland en in november schreef TI-NL een brief aan minister Ollongren om erkenning te vragen voor wijlen klokkenluider Frits Veerman.	1. Whistleblower protection in the private sector (TI-S via Adessium) met €17.290 aan projectinkomsten in 2020. 2. Bescherming klokkenluiders en bronnen (via SDM) met €8.202 aan projectinkomsten in 2020. 3. SDG Shadow Report (met TI-S via Europese Commissie) met €4.298 aan projectinkomsten in 2020. 4. Integrity Watch met €8.523 aan projectinkomsten in 2020. 5. Stedelijke Integriteit (via Donald Kaif) met €23.691 aan projectinkomsten in 2020. 6. Tweede Kamerverkiezingen: de verkiezingsbelofte (via SDM) met €9.389 aan projectinkomsten in 2020. 7. Empowering Whistleblowers to fight and prevent corruption in public institutions (met TI-Kosovo via de Nederlandse ambassade in Prishtina) met €700 aan projectinkomsten in 2020. 8. Nederlandse rol in Mozambikaans fraudeschandaal (met OSJ via OSF) met €3.513 aan projectinkomsten. • Institutionele funding (Adessium): €55.000 (voor het gehele jaar + € 15.000 voorwaardelijke financiering)
2. Belang UBO-transparantie en aanpak illegale geldstromen • Een uitgevoerd project: ▪ Ultimate Beneficial Ownership Transparency (projectperiode afgelopen, lobby implementatie UBO-register doorlopend) • Vier artikelen over UBO waaronder: ▪ Een opiniestuk over het evenwicht tussen transparantie en privacy. 3. Aanpak corruptie in het Nederlandse bedrijfsleven • Twee gepubliceerde onderzoeken: ▪ Exporting Corruption 2020 ▪ SDG16 Shadow Report • Veertien artikelen waaronder: ▪ Luanda Leaks. Nederland wéér betrokken bij corruptie in het buitenland ▪ Veel vraagtekens bij Angola's project Van Oord. Financieel Dagblad • Drie bijeenkomsten:	2. Zeven lezingen gegeven door TI-NL waaronder aan de VU, de RuG en Neijenrode.				

5 juni 2020: Business Integrity Forum ronde tafel, online presentatie rapport Whistleblowing Frameworks 2019, met 39 deelnemers. 4 november 2020: Business Integrity Forum meeting "Dealing with corruption & integrity concerns in M&A and JV transactions", met ongeveer 30 deelnemers. 1 december TI-NL jaarcongres: "How can the Netherlands stop facilitating corruption?", met 100 deelnemers.	4. Drie corruptievisualisaties waaronder de premiere van de documentaire 'In de ban van de bom' over wijlen klokkenluider Frits Veerman met aansluitend een interview met de klokkenluider en documentaïemaker Frans Bromet.			2. Vier keer gevraagd voor commissies of anti-corruptie initiatieven: bij de OESO - evaluatie van Nederland inzake het anti-omkopingsverdrag waar TI-NL input heeft gegeven. Ook nam TI-NL met een delegatie deel aan de evaluatie van Nederland in het kader van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie (UNCAC). Verder maakt TI-NL al enkele jaren onderdeel uit van de Multi Stakeholder Group van EITI-NL. Tenslotte is TI-NL in 2020 gevraagd om zitting te nemen in de gebruikersraad van het UBO-register, georganiseerd door het Ministerie van Financien.	Bf: €51.000 (jaarinkomsten)
4. Aanpak straffeloosheid - Vier artikelen, waaronder: Een persbericht over de faciliterende rol van een NL trustkantoor in een Mozambikaans fraudeschandaal.	5. Nederland valt in de categorie beperkte handhaving bij buitenlandse omkoping in Exporting Corruption 2020. Het kabinet gaf een uitgebreide reactie op de resultaten uit het rapport in een Kamerbrief van ministers Grapperhaus en Kaag.			3. 23 keer gevraagd in de media voor duiding en commentaar: Klokkenluidersbescherming: vier artikelen waarvan een op de voorpagina van het Financieel Dagblad over de NL-implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn, in de Volkskrant, een via Binnenlands Bestuur en een op de internationale	
5. Positie van slachtoffers - Vijf artikelen waaronder: Transparency International kritisch bij evaluatie VN Verdrag tegen Corruptie (UNCAC)					
6. Transparante en integere lobby - Drie uitgevoerde projecten: - Integrity Watch - De Tweede Kamerverkiezingen Stedelijke Integriteit - Vijf bijeenkomsten, waaronder: - TI-NL heeft een bijeenkomst gehad met de partijvoorzitters van VVD, Groenlinks, D66, PvdA en de voorzitter van de CDA bestuurdersvereniging om te spreken over het verbeteren van politieke integriteit					

I. TRANSPARANTIE: CORRUPTIE ZICHTBAAR MAKEN

Corruptie is een veelkoppig monster; omkoping is een bekende vorm van corruptie, maar er zijn vele andere manieren om een positie te gebruiken om het eigenbelang te dienen. Vriendjespolitiek, fraude, valsheid in geschrifte, verduistering, belangenverstrengeling, witwassen en belastingontduiking zijn allemaal vormen van corruptie die bestreden moeten worden. Nederland doet het ogenschijnlijk goed als het gaat om de bestrijding van corruptie. In de **Corruption Perceptions Index (CPI)** staat Nederland ook in 2020 weer op de 8ste plaats van minst corrupte landen ter wereld. En inderdaad, in ons land hoef je geen bankbiljet in je rijbewijs te leggen als je door de politie wordt aangehouden. Maar schijn bedriegt. Want ook al is de zogenoemde 'kleine corruptie' in Nederland gelukkig beperkt, ons land is bij lange na niet vrij van andere soorten corruptie. De vele incidenten in de publieke en private sector gaven dit jaar weer aan dat er nog een wereld te winnen is.

In een ander onderzoek van Transparency International - **Exporting Corruption 2020** - dat meet hoe effectief een land buitenlandse corruptie door eigen bedrijven bestrijdt, bekleedt Nederland helemaal geen toppositie maar eindigt ons land in het rijtje van beperkte handhavers. En op het gebied van politieke integriteit, waaronder lobbyen en de zogenoemde 'draaideur', heeft Nederland de aanbevelingen van de **Groep van Staten tegen Corruptie (GRECO)** nog steeds niet of in beperkte mate geïmplementeerd. Ook klokkenluiders krijgen in Nederland nog altijd niet de bescherming die ze verdienen.

Een lichtpunt is dat de maatschappelijke acceptatie van diverse vormen van corruptie afneemt en dat de boodschap van Transparency International wordt opgepakt in media en samenleving. TI-NL heeft dan ook als doelstelling corruptie zichtbaar te maken en het zo verhoogde aandacht te geven voor meer preventie en vervolging.

ONDERZOEK NAAR DE VERSCHIJNING VAN CORRUPTIE IN NEDERLAND

Door projecten uit te voeren en onderzoek te doen naar de vele verschijningsvormen van corruptie in Nederland, wil TI-NL een constructieve bijdrage leveren aan het oplossen van 'systematische' zwakheden; in bewustzijn, kennis, wetgeving en instituties. We hebben dit het afgelopen jaar gedaan door uitvoering te geven aan diverse projecten, onderzoek te verrichten en inhoudelijke bijeenkomsten te organiseren op een aantal gebieden:

1. Bescherming van klokkenluiders en bronnen
2. Belang transparante vennootschapsstructuren (UBO) en aanpak illegale geldstromen
3. Bewustwording en aanpak van corruptie in het Nederlandse bedrijfsleven
4. Transparante en integere lobby

1. BESCHERMING VAN KLOKKENLUIDERS EN BRONNEN

Ruim 40 procent van alle misstanden wordt door klokkenluiders aan het licht gebracht. TI-NL vindt dat klokkenluiders beter beschermd moeten worden; zij dragen immers bij aan een wereld waarin misstanden worden opgelost, in plaats van weggestopt. Ook in 2020 was TI-NL in Nederland één van de weinige (onafhankelijke) partijen actief op het gebied van klokkenluiders- en bronbescherming.

In het kader van een de doelstelling voor een betere klokkenluidersbescherming heeft TI-NL in 2020 drie lopende projecten op het gebied van klokkenluidersbescherming:

a) Whistleblower protection in the private sector

Dit internationale project ten behoeve van betere klokkenluidersbescherming in de private sector, gefinancierd door Adessium en uitgevoerd in samenwerking met TI-S, TI-EU en verschillende TI-chapters, loopt van 2017 t/m 2020. Het totale projectbudget is €44.500 waarvan €17.290 voor het jaar 2020 (zie jaarrekening in bijlage 1 voor uitgebreidere financiële verslaglegging). TI-NL heeft voor dit project in mei 2020 het onderzoeksrapport [Whistleblowing Frameworks 2019](#) gepubliceerd. Door middel van een survey en publieke data onderzocht TI-NL de klokkenluidersprogramma's van 68 bedrijven in de sectoren handel, industrie, financiën en energie in Nederland. Het onderzoek richtte zich op drie dimensies: bescherming tegen benadeling, de meld- en onderzoeksprocedures en de bedrijfscultuur en geeft inzicht in de huidige kwaliteit van klokkenluidersbescherming bij de onderzochte bedrijven middels een ranking en geeft aanbevelingen om een betere bescherming aan melders op de werkvloer te implementeren die voldoet aan de nieuwe Europese klokkenluidersrichtlijn. Uit de studie bleek dat name op het gebied van de bedrijfscultuur er nog veel te winnen valt voor bedrijven. Het onderzoek werd gepresenteerd tijdens de ronde tafel van het Business Integrity Forum op 5 juni 2020 (zie kennis & expertise op blz. 22).

In december 2020 publiceerde TI-NL twee Speak Up guidelines voor de private sector:

1. [How to Speak Up at the workplace in the Netherlands](#), Speak Up guidelines voor werknemers. Het eerste exemplaar hebben wij overhandigd aan Tuur Elzinga, de huidige voorzitter van FNV. De guidelines dienen als handreiking om werknemers te helpen veilig melding te doen van een vermoeden van een misstand.

2. [How to implement an effective Speak Up framework](#), Speak Up guidelines voor werkgevers. Het eerste exemplaar hebben wij overhandigd aan Raymond Puts, directeur van AWWN, de grootste werkgeversvereniging van Nederland. De guidelines dienen als handreiking voor werkgevers om effectief meldbeleid te implementeren en zo mogelijke misstanden te identificeren en te voorkomen.

b) Betere bescherming klokkenluiders en bronnen

Dit project ten behoeve van een betere bescherming van klokkenluiders, journalisten en hun bronnen die misstanden (zoals fraude en corruptie) aankaarten, gefinancierd door Stichting Democratie & Media, loopt van 2017 t/m 2021. Het totale projectbudget is €100.000 (waarvan €70.440 gefinancierd door SDM) en het budget voor 2020 is €8.202 (zie jaarrekening in bijlage 1 voor uitgebreidere financiële verslaglegging). TI-NL is voor dit project in 2020 actief geweest op het gebied van pleitbezorging voor nationale en internationale wetgeving omtrent klokkenluidersbescherming. Er is meermaals gesproken met beleidsmakers, evaluatoren van de Wet Huis voor klokkenluiders, het Huis voor Klokkenluiders en andere partners over de evaluatie van de Wet Huis voor klokkenluiders. TI-NL heeft een [Nota](#) opgesteld aan de Commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer waarin zij aanbevelingen doet voor de evaluatie van de Wet Huis voor klokkenluiders, voor de herinrichting van het Huis voor Klokkenluiders en voor de implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn. Ook is een inbreng geleverd aan Kwink Groep die in opdracht van de minister van BZK de Wet Huis voor klokkenluiders evalueerde.

Naar aanleiding van het gepubliceerde wetsvoorstel wijziging Wet Huis voor klokkenluiders ter implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn heeft TI-NL een [reactie](#) op het consultatievoorstel ingediend.

Ook is er in 2020 weer campagne gevoerd voor een betere beeldvorming rondom klokkenluiders. Dit heeft TI-NL onder meer gedaan door het verhaal van de in februari 2021 overleden klokkenluider Frits Veerman in beeld te brengen in samenwerking met documentairemaker Frans Bromet. TI-NL kreeg de primeur en mocht op 8 december 2020 de documentaire 'In de ban van de bom' exclusief voor haar leden uitzenden. Het is een aangrijpend verhaal over een van de eerste klokkenluiders van ons land. In de jaren zeventig van de vorige eeuw luidt Frits Veerman de noodklok, wanneer zijn Pakistaanse collega Abdul Khan nucleaire gegevens eigen maakt en Nederland uit smokkelt. Het heeft gigantische geopolitieke gevolgen: Pakistan ontwikkelt zich tot een atoommacht en de informatie wordt doorverkocht aan landen als Iran en Noord-Korea. En ook voor de heer Veerman heeft het enorme gevolgen. Het wordt hem niet in dank afgenomen, dat hij de praktijken van Khan aan het licht brengt en zich vastbijt in de zaak. De (inter-)nationale politiek en het bedrijfsleven blijken belang te hebben bij het lekken van de geheime informatie. Veerman verliest zijn baan, krijgt regelmatig de Binnenlandse Veiligheidsdienst (de voormalige AIVD) op bezoek, en zit zelfs een tijd vast. Ondertussen negeert de overheid Veerman stelselmatig, wanneer hij om openbaarheid van documenten vraagt die zijn onrechtmatige behandeling kunnen bevestigen. Frits Veerman voerde meer dan 40 jaar een tomeloze strijd om de waarheid boven water te krijgen.

Na de vertoning van de documentaire ging Lousewies van der Laan, directeur van TI-NL, in gesprek met Frits Veerman en documentairemaker Frans Bromet. De avond werd afgesloten met de uitreiking van de Young TI Spotlight Award aan de heer Veerman (zie Young TI op blz. 23).

c) Empowering whistleblowers to fight and prevent corruption in public institutions

Dit project ten behoeve van een betere bescherming van klokkenluiders, gefinancierd door de Nederlandse ambassade in Kosovo en in samenwerking met TI-Kosovo, loopt van 2020 t/m 2021. Het totale projectbudget voor TI-NL is €6.400 en het budget voor 2020 was (zie jaarrekening in bijlage 1 voor uitgebreidere financiële verslaglegging).

Omdat Nederland relatief vergevorderde klokkenluiderswetgeving heeft en TI-NL met haar kennis en expertise al jaren bijdraagt aan de ontwikkeling en implementatie van die wetgeving, werden we in 2020 uitgenodigd door TI-Kosovo en de Nederlandse ambassade in Kosovo om expertise te leveren en *best practices* te delen op het gebied van klokkenluidersbescherming.

In de eerste fase van het project hebben we input geleverd voor het ontwerp en de validatie van de nationale enquête om het niveau van kennis van Kosovaarse werknemers met de nieuwe wet inzake klokkenluidersbescherming en de bereidheid van de Kosovaarse openbare instellingen voor de volledige implementatie ervan te beoordelen.

In de tweede fase van het project zullen we met internationale expertise bijdragen aan het opstellen van commentaar op de huidige klokkenluiderswet van Kosovo samen met een lokale expert. We zullen ook een training over

klokkenluidersbescherming ontwerpen voor werknemers van het nationale anti-corruptiebureau en andere ambtenaren in Kosovo.

2. UBO-TRANSPARANTIE EN AANPAK ILLEGALE GELDSTROMEN

In het kader van het belang van transparantie van uiteindelijke belanghebbenden achter een onderneming of rechtspersoon en de aanpak van illegale geldstromen heeft TI-NL in 2020 gepleit voor een volledige en juiste implementatie van de 5e anti-witwasrichtlijn, met als hoeksteen een openbaar UBO-register.

Het UBO-register moet helpen voorkomen dat het financiële stelsel wordt gebruikt voor het witwassen van geld of voor terrorismefinanciering. Daarom regelt de 5^e Anti-Witwasrichtlijn dat elk land een dergelijk openbaar register met uiteindelijk belanghebbenden implementeert. Het voorgestelde Nederlandse UBO-register kent echter zoveel beperkingen in toegankelijkheid en compleetheid van UBO-gegevens dat het register slechts beperkt bruikbaar is voor het doel criminaliteit te bestrijden.

TI-NL heeft ook in 2020 gepleit voor de implementatie van een openbaar en toegankelijk UBO-register door middel van meerdere artikelen over het restrictieve karakter van het UBO-register en de balans tussen transparantie enerzijds en privacy anderzijds. Toen het wetsvoorstel ter implementatie van het UBO-register medio 2020 voorlag aan de Eerste Kamer, heeft TI-NL contact gezocht met enkele Eerste Kamerleden ter voorbereiding op het debat. Farah Karimi (GroenLinks) nam onze kritiek over tijdens het [debat](#): “We zetten ons hier met de meest restrictieve optie van implementatie in een verkeerde hoek in Europa – we geven aan dat we aandeelhouders belangrijker vinden dan witwassen aanpakken.” Ook stelde ze namens TI-NL een aantal kritische vragen: “Hoe zit het eigenlijk met de afweging tussen bescherming van de privacy en het doel van dit wetsvoorstel te realiseren, namelijk transparantie en maximale publieke duidelijkheid over wie de belanghebbenden zijn? Is de minister bereid om de raadpleging op namen van personen in ieder geval open te stellen voor maatschappelijke organisaties zoals Transparency International of NGO’s die zich bezighouden met de strijd tegen corruptie, witwassen, belastingontwijking c.q. -ontduiking en voor journalisten? Is hij bereid het gesprek aan te gaan met een collectief van onderzoeksjournalisten zoals Follow The Money, of met organisaties als Transparency International over hoe de effectiviteit van deze wet kan worden vergroot?” In reactie daarop werd TI-NL uitgenodigd door het Ministerie van Financiën om zitting te nemen in de gebruikersraad van het UBO-register.

Na een langdurig wetstraject met veel discussie en debat in de Eerste Kamer over de implementatie van het UBO-register, de database die moet gaan helpen in de strijd tegen witwassen, corruptie en terrorismefinanciering, is de UBO-wet eind juni 2020 dan toch eindelijk aangenomen. TI-NL juicht de implementatie van het UBO-register toe maar meent dat de wet verder moet worden aangescherpt om zijn doel te bereiken. Omdat er zoveel zorgen bestaan over deze wet, heeft de minister tijdens het debat toegezegd de wet al na 18 maanden te evalueren en dat na drie jaar nog eens te zullen doen. TI-NL zal zich in blijven zetten voor een gratis toegankelijk, accuraat, volledig en herbruikbaar UBO-register, zoals dat in veel buurlanden wel het geval is.

3. BEWUSTWORDING EN AANPAK VAN CORRUPTIE IN HET NEDERLANDSE BEDRIJFSLEVEN

Hoewel Nederland altijd hoog scoort op de *Corruption Perceptions Index* (CPI) van TI, geldt dit niet noodzakelijk voor de landen waar ons bedrijfsleven actief is. Nederlandse bedrijven zijn goed voor 3,2% van 's werelds export. Hierdoor hebben Nederlandse bedrijven te maken met landen variërend van de top tot de hekkensluiters van de CPI. Het is dus van groot belang dat Nederlandse bedrijven ook over de grens ethisch verantwoord zakendoen en transparant rapporteren over hun zakelijke activiteiten.

In het kader van de doelstelling omtrent bewustwording en aanpak van corruptie in het Nederlandse bedrijfsleven heeft TI-NL in 2020 twee projecten uitgevoerd:

a) SDG16 Shadow Report

Dit project ten behoeve van meer bewustwording en een betere aanpak van corruptie in het Nederlandse bedrijfsleven, in samenwerking met TI-S en gefinancierd door de Europese Unie liep van 2019 t/m 2020. Het totale projectbudget was

€12.369 en het budget voor 2020 bedroeg €4.895 (zie jaarrekening in bijlage 1 voor uitgebreidere financiële verslaglegging).

In de door de overheid jaarlijks gepubliceerde Nederlandse SDG-rapportage wordt gesteld dat Nederland het goed doet op SDG16, maar in het rapport wordt niet expliciet gekeken naar corruptie. Een van de belangrijkste doelstellingen opgenomen onder SDG 16 is de aanzienlijke vermindering van corruptie en omkoping in al haar vormen. TI-NL heeft op basis van een internationale methodologie een diepere analyse gedaan naar de subdoelstellingen van SDG16 die corruptiebestrijding betreffen en is in de SDG16 schaduwrapportage tot de conclusie gekomen dat Nederland nog een lange weg te gaan heeft. Uit het onderzoek bleek dat Nederland op een aantal terreinen, met name openheid rondom de uiteindelijk belanghebbende van een bedrijf, transparante lobby en het voorkomen van draaieurconstructies bij politiek en overheid ondermaats scoort.

b) Exporting Corruption

Corruptie en omkoping lijken meer in de belangstelling te staan dan ooit. Ook in Nederland zijn de laatste jaren diverse goede ontwikkelingen te signaleren op het gebied van preventie en bestrijding van corruptie en omkoping. Maar tegelijkertijd blijkt uit de nieuwe editie van Exporting Corruption van Transparency International dat 's werelds grootste exporterende landen, waaronder Nederland, onvoldoende doen om bedrijven, betrokken bij buitenlandse omkoping, te straffen. In het in oktober 2020 gepubliceerde rapport worden landen beoordeeld op basis van hun handhaving tegen buitenlandse omkoping in het kader van de *Anti-Bribery Convention* van de OESO. TI-NL heeft het hoofdstuk over Nederland geschreven. De onderzoeksresultaten van Exporting Corruption 2020 laten zien dat Nederland slechts beperkt handhaaft bij buitenlandse omkoping en zich daarmee in de onderste helft van het veld heeft gepositioneerd.

Het rapport constateert dat slechts 4 van de 47 beoordeelde landen actief optreden tegen bedrijven betrokken bij buitenlandse omkoping. Nederland staat niet in dit rijtje maar staat twee categorieën lager en behoort tot de landen die slechts beperkt handhaven tegen bedrijven die in het buitenland omkopen. TI-NL vindt dat Nederland vaker moet inzetten op vervolging van bedrijven en natuurlijke personen wegens omkoping en meer transparantie moet creëren over schikkingen. Zo moeten er duidelijke richtlijnen komen over wat een bedrijf kan verwachten wanneer het over een schikking wil onderhandelen. In dat kader deed TI-NL de volgende aanbevelingen aan de Nederlandse regering:

- Evalueer en verbeter de bescherming voor melders van misstanden.
- Implementeer de vierde en vijfde anti-witwasrichtlijn van de EU, inclusief een openbaar en volledig toegankelijk UBO-register.
- Ontwikkel een beter schikkingsbeleid met aandacht voor asset recovery en de rol van gedupeerden.
- Verhoog het aantal zaken betreffende buitenlandse omkoping met daadwerkelijke vervolging en voer een volledige rechtszaak tegen één of meer personen of bedrijven die verantwoordelijk zijn voor actieve buitenlandse omkoping.
- Overweeg de introductie van een clause over adequate procedures in de Nederlandse wetgeving, zoals sectie 7 van de Britse Bribery Act, om zich te richten indirecte corruptie of corruptie door een zakenpartner.

Naar aanleiding van de onvoldoende voor Nederland in Exporting Corruption, organiseerde TI-NL op 1 december het jaarcongres [“How can the Netherlands stop facilitating corruption?”](#). De voorzitter van het internationale bestuur van Transparency International, Delia Ferreira Rubio, trapte af met een toelichting op het Exporting Corruption-rapport. TI-NL bracht experts als Mark Pieth, Geert Corstens en Leah Amber en belanghebbenden op dit gebied bij elkaar, die hun kennis met passie deelden. Het resulteerde in rake discussies met onze ruim 100 deelnemers.

TI-NL kwam verschillende keren in de media met de onderzoeksresultaten uit Exporting Corruption 2020 waaronder in het [FD](#). De regering kwam in november 2020 met een [reactie](#) op het rapport waarin ze reageert op de kritiekpunten en aanbevelingen van TI-NL.

4. TRANSPARANTE EN INTEGRE LOBBY

In het kader van de doelstelling omtrent een transparante en integere lobby in Nederland heeft TI-NL drie projecten uitgevoerd in 2020:

a) Integrity Watch

Dit project ten behoeve van het toezicht op potentiële belangenverstrengeling in de Nederlandse politiek, gefinancierd door de Europese Commissie en in samenwerking met TI-S, TI-EU en verschillende chapters, loopt van 2019 t/m 2021. Het totale projectbudget is €47.561 en het budget voor 2020 bedroeg €8.523 (zie jaarrekening in bijlage 1 voor uitgebreidere financiële verslaglegging).

In november 2020 heeft TI-NL haar platform Integrity Watch Nederland gelanceerd. Met het ontwerpen van dit platform werd al in 2019 gestart. Op de website www.integritywatch.nl zijn de geregistreerde reizen, giften en nevenactiviteiten van Eerste en Tweede Kamerleden overzichtelijk weergegeven. Dit maakt het voor burgers, journalisten en maatschappelijke organisaties mogelijk om de informatie op een eenvoudige manier te zoeken, rangschikken en filteren. Hiermee draagt Integrity Watch Nederland bij aan het vergroten van de transparantie, integriteit en gelijke toegang tot besluitvorming, en houdt toezicht op de politiek voor mogelijke belangenconflicten en ongepaste beïnvloeding. In "[Integriteit onder nieuw toezicht](#)" zijn de onderzoeksmethoden en de eerste bevindingen van Integrity Watch Nederland beschreven.

De registers blijken vaak inconsistent en onvolledig te worden ingevuld. Zo blijkt dat in de Eerste Kamer bijna iedereen (96%) een nevenfunctie heeft. Een kwart van hen geeft echter niet aan of dit een betaalde functie betreft, terwijl dit wel een voorwaarde is. De Tweede Kamerleden, van wie ook het overgrote deel een nevenfunctie heeft naast hun fulltime baan als volksvertegenwoordiger, doen het niet veel beter. Over een tijdsbestek van drie jaar registreerden Eerste Kamerleden bijvoorbeeld slechts 30 giften, vergeleken met 1357 giften voor Tweede Kamerleden over dezelfde periode. TI-NL vermoedt daarom een onderrapportage van giften bij Eerste Kamerleden. Ook in het reizenregister lijkt sprake van onderrapportage. Zo hebben van de 14 partijen in de Eerste Kamer, slechts drie partijen reizen opgegeven.

Op 1 december 2020 heeft TI-NL directeur Lousewies van der Laan het eerste exemplaar van het rapport overhandigd aan de voorzitter van de Eerste Kamer, de heer Jan Anthonie Bruijn. In zijn reactie benadrukte de heer Bruijn het belang van de registers en gaf hij aan zich te willen inzetten om te zorgen dat deze compleet zijn.

b) Verkiezingsbeloften voor de Tweede Kamerverkiezingen

Dit project ten behoeve van politieke integriteit bij onze volksvertegenwoordigers, gefinancierd door Stichting Democratie & Media en in samenwerking met WKPA, loopt van 2020 t/m 2021. Het totale projectbudget is €38.154 (waarvan €11.616 een eigen bijdrage is en door WKPA wordt vergoed in manuren) en het budget voor 2020 bedroeg €9.389 (zie jaarrekening in bijlage 1 voor uitgebreidere financiële verslaglegging).

In aanloop naar de verkiezingen van maart 2021, heeft TI-NL zich in 2020 ingezet om meer aandacht te creëren voor transparantie en integriteit in de Tweede Kamer. Met dit doel voor ogen, riep TI-NL, in samenwerking met WKPA, in juli 2020 alle politieke partijen op om een drietal integriteitpunten op te nemen in hun verkiezingsprogramma's. Het ging hierbij om het aanstellen van onafhankelijk toezicht op de naleving van de integriteitsregels in de Tweede Kamer, open en eerlijke lobby en het tegengaan van de 'politieke draaideur' door middel van een uitbreiding van de afkoelperiode. Deze aanpak leverde wisselende resultaten op. GroenLinks is de enige partij die de aanbevelingen vrijwel letterlijk in haar verkiezingsprogramma heeft overgenomen.

TI-NL OP DE WEBSITE

Een groot deel van de werkzaamheden van TI-NL en TI wereldwijd bestaat uit het doen van onderzoek, het volgen van ontwikkelingen en het verzamelen van kennis over het onderwerp corruptie (in de breedste zin van het woord). Voor TI-NL is de website de voornaamste plek deze bevindingen te presenteren. Om het bereik te vergroten werden de geplaatste artikelen dagelijks op Facebook gedeeld en met enige regelmaat op Twitter of LinkedIn gepost.

De website van TI-NL heeft het afgelopen jaar gemiddeld 235 bezoeken per dag (t.o.v. 175 in 2019) gehad. Op de website worden publicaties, artikelen en opiniestukken geplaatst.

De [top 10](#) best gelezen nieuwsberichten uit 2020 op de website van TI-NL zijn:

1. [Trustkantoor TMF in hoger beroep tegen boete voor rol in Mozambikaans fraudeschandaal](#)
2. [BuZa ontsloeg klokkenluidster ambassade Nigeria onterecht](#)
3. [TI-NL toont indrukwekkende première documentaire Frits Veerman](#)
4. [Integrity Watch: Nederlandse Parlementariërs registreren wel een olifantenknuffel, maar geen Ibiza-trip](#)
5. [Vervolging oud-ING-topman Hamers omslagpunt in Nederlands schikkingsbeleid](#)
6. [Lousewies van der Laan nieuwe Algemeen Directeur TI-NL](#)
7. [Klokkenluidster politie wordt nu zelf ontslagen](#)
8. [TI-NL publiceert werkgeversguidelines: "How to implement an effective Speak Up framework"](#)
9. [Politieke Integriteitsindex 2019: meeste affaires wederom bij VVD-politici](#)
10. [CPI 2019: NEDERLAND STAGNEERT OP ANTI-CORRUPTIELADDER](#)

DE NIEUWSBRIEF

TI-NL brengt gemiddeld twee keer per maand een nieuwsbrief uit. In 2020 heeft TI-NL 20 keer de nieuwsbrief *Integritijd* uitgebracht, die gestuurd wordt aan alle leden van TI-NL. In deze nieuwsbrief vinden de leden de meest recente uitgelichte artikelen van de website gerelateerd aan (de bestrijding van) corruptie, fraude en omkoping. Daarnaast bevat de nieuwsbrief voor de leden een agenda en nieuws over de organisatie. In 2020 werd de nieuwsbrief aan 265 leden en 70 Young TI-leden gestuurd. Deze nieuwsbrieven werden gemiddeld genomen door de helft van de leden gelezen.

Verder wordt maandelijks een nieuwsbrief aan de inmiddels 1610 nieuwsbrieflezers gestuurd – dit waren er eind 2019 nog 1364. Deze nieuwsbrieven werden gemiddeld genomen door ruim een kwart van de ontvangers gelezen.

TI-NL OP SOCIALE MEDIA

Transparency International Nederland beschikt over een:

- Twitter-account: [@transparencynl](#)
- Facebook-account: www.facebook.com/transparencynl
- [LinkedIn-groep](#)

Belangrijke doelstellingen voor TI-NL waren:

- Het werven van leden;
- Het aantrekken van volgers/ likes op social media;
- Het onderhouden van contact met de leden door onder andere het opstellen van een tweewekelijkse nieuwsbrief en communicatie via de website;
- Het vergroten van de naamsbekendheid en zichtbaarheid;
- Het delen van informatie met de samenleving;
- Het communiceren van de resultaten van de inhoudelijke prioriteiten.

Volgers 2019: 994

Volgers 2020: 1059

Volgers 2019: 383

Volgers 2020: 695

Volgers 2019: 2108

Volgers 2020: 2312

II. INTEGRITEIT: EEN KERNWAARDE IN NEDERLAND

Een belangrijke waarde bij het bestrijden van corruptie is 'integriteit', wat in essentie een onderdeel is van de cultuur van een persoon, een bedrijf, organisatie of een land. Integriteit omvat elementen van zorgvuldigheid, eerlijkheid, rechtschapenheid en betrouwbaarheid. Integer zijn wordt vaak gezien als het tegenovergestelde van corrupt zijn en is daarom een populaire term bij corruptiebestrijders. Niet alleen personen kunnen integer zijn, ook organisaties of processen.

De uitvoering van de verwachtingen, afspraken en regels in Nederland en daarbuiten zijn afhankelijk van de integriteit van betrokkenen. Uit recente grotere en kleinere corruptieschandalen in Nederland blijkt dat er noodzaak is integriteit en transparantie te vergroten. De roep om een betere cultuur – bij bestuurders in de politiek, overheden of bedrijven - wordt versterkt door toenemende internationale druk om corruptie te voorkomen en bestrijden. Het gaat bij corruptie uiteindelijk om gedrag van mensen. We willen beter begrijpen wat werkt in het voorkomen en bestrijden van corrupt gedrag en wat mensen motiveert zich tegen corruptie te verzetten. Daarom heeft TI-NL ook in 2020 aandacht besteed aan een open cultuur binnen organisaties en het institutionaliseren en verankeren van integriteit in die organisaties.

In 2020 was er in brede kring in Nederland opnieuw verhoogde aandacht voor het onderwerp corruptie, mede gevoed door incidenten zoals de toeslagenaffaire, de betrokkenheid van Nederlandse bedrijven bij corruptie in Angola, corruptie bij de politie en de douane, gebrek aan openheid bij COVID-aanbestedingen en nog te veel voorbeelden van belangenverstrengeling in de politiek. Die aandacht zou moeten resulteren in adequate preventie, opsporing en vervolging van corruptie in binnen- en buitenland, gepleegd door bedrijven en individuen in de publieke en private sector;

straffeloosheid mag geen optie zijn. Waar wetten en standaarden tekortschieten, zetten wij ons in deze te versterken. Ook het monitoren van de toepassing en handhaving van bestaande wetten is een belangrijk onderdeel van ons werk.

INTEGRITEIT IN BESLUITVORMINGSPROCESSEN

In de [Nationale Integriteit Systeem \(NIS\)-studie](#) uit 2012 concludeerde TI-NL al dat men in Nederland liever spreekt over integriteit en transparantie dan corruptie. Tegelijkertijd gaat het dan vaak niet over de eigen integriteit of die van directe collega's, maar eerder die van andere instituties en actoren. In de publieke en private sector is geïnvesteerd in het ontwikkelen en implementeren van integriteitsbeleid. Maar ook hier geldt dat het nog niet overal te vinden is en het toepassen van zulk beleid nog steeds te wensen overlaat, zoals incidenten in 2020 nog eens lieten zien. Een van de doelstellingen van TI-NL is om integriteit in te bedden in besluitvorming op alle niveaus en binnen alle geledingen van de maatschappij en om de versterking van het denken over integriteit in een vroeg stadium – het onderwijs – de aandacht te geven die het verdient.

POSITIE VAN NEDERLAND OP DE CPI

De Corruption Perceptions Index geeft een beeld van het vermeende niveau van corruptie in de publieke sector in Nederland. Op 23 januari 2020 lanceerde Transparency International de jaarlijkse Corruption Perceptions Index: [de CPI 2019](#). In de CPI 2019 staat Nederland opnieuw op de achtste plaats en dus nog maar net in de top tien. Nederland behaalt, evenals in de CPI 2018 en 2017, 82 punten. Dat betekent dat ons land de dalende trend van de afgelopen jaren niet weet om te buigen. In 2016 waren dit 83 punten en in 2015 nog 84 punten. Dat Nederland minder punten haalt dan in voorgaande jaren, wordt in belangrijke mate veroorzaakt door relatief lage scores voor de kwaliteit van de democratie en de rechtsstaat.

INTEGRITEIT ALS ONDERDEEL VAN HET CURRICULUM

Om de inbedding van integriteit in besluitvorming op alle niveaus en binnen alle geledingen van de maatschappij te bevorderen, is educatie essentieel. Door in een vroeg stadium het begrip integriteit te introduceren in onderwijsprogramma's, is het de ambitie van TI-NL integriteit beter in de cultuur van mensen te verankeren. Doel is dat het makkelijker een natuurlijk onderdeel zal worden van besluiten die mensen nemen, zowel in de privésfeer als op de werkvloer.

NETWERK INTEGRITEIT

Daartoe is in 2019 de commissie Netwerk Integriteit opgericht. In 2020 zijn stappen gezet in de ontwikkeling van een Netwerk Integriteit. Daarnaast is in en buiten meer dan 14 commissievergaderingen gewerkt aan de opzet voor een onderzoek naar de aandacht die professionele integriteit en beroepsethiek krijgen in de curricula van het hoger en academisch onderwijs. Het is de bedoeling dit onderzoek in 2021 te starten.

LEZINGEN TI-NL

Door lezingen, trainingen en workshops te geven wil TI-NL verder inhoud geven aan de doelstelling om integriteit in te bedden in curricula. In 2020 hebben bestuursleden en medewerkers van TI-NL de volgende presentaties en lezingen gegeven:

- Masterclass integriteit openbaar bestuur (februari 2020)
- Twee gastcolleges bij Haagse Hogeschool (april en december 2020)
- Gastcollege voor de VU (juni 2020)
- Presentatie bij bedrijvenseminar: Geografisch risicomanagement: sancties, witwassen en corruptie (juni 2020)
- Gastcollege voor de RuG (oktober 2020)
- Gastcollege Nyenrode (december 2020)

III. TI-NL: DE ANTI-CORRUPTIE ORGANISATIE IN NEDERLAND

FIRST IN MIND ALS KENNISCENTRUM

TI-NL heeft een unieke positie in Nederland omdat zij als enige *Civil Society Organisation* kennis heeft van en ervaring heeft met corruptiebestrijding en daarmee samenhangende thematiek. Wij zijn onafhankelijk, hebben geen commercieel oogmerk en maken onderdeel uit van een groot internationaal netwerk, waarbij het uitwisselen van kennis en ervaringen van grote waarde is. Door goed onderbouwd onderzoek te presenteren en actief het gesprek met alle betrokkenen aan te gaan en te faciliteren, speelt TI-NL een sleutelrol binnen de anti-corruptie beweging in Nederland. TI-NL wordt dan ook veelvuldig gevraagd input te geven in wetgevingsprocessen, deel te nemen aan diverse commissies en andere anti-corruptie initiatieven en duiding en commentaar te leveren in de media en te spreken op conferenties en andere bijeenkomsten in binnen- en buitenland.

INPUT WETGEVINGSPROCESSEN

Als reactie op een opinieartikel van TI-NL “*Nederland is corrupter dan we denken*” in de Volkskrant, schrijft minister Grapperhaus van Veiligheid en Justitie (mede namens ministers BZK en Financiën) in februari 2020 in een [Kabinetsreactie](#) aan de Tweede Kamer: “Transparency International heeft een belangrijke signalerende functie waar het gaat om corruptie in Nederland en zij zijn een belangrijke gesprekspartner voor diverse ministeries.”

Op het gebied van klokkenluidersbescherming schreef TI-NL in maart [een Nota](#) aan de Commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer over de evaluatie van de Wet Huis voor klokkenluiders, de herinrichting van het Huis voor Klokkenluiders en de implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn. Op 2 april gaf TI-NL een uitgebreide inbreng in een gesprek met Kwink Groep over de evaluatie van de Wet Huis voor klokkenluiders.

In juni benaderde D66 TI-NL voor input op het verkiezingsprogramma.

In augustus heeft TI-NL de Europese Commissie opgeroepen om de strijd tegen het witwassen van geld op te voeren. TI-NL deed haar oproep in [reactie op de openbare consultatie](#) van de Commissie omtrent het recente actieplan op het gebied van anti-witwassen. In september gaf TI-NL een [reactie](#) op het consultatievoorstel wijziging Wet Huis voor klokkenluiders ter implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn.

TI-NL heeft in het najaar één op één met de partijvoorzitters van VVD, GroenLinks, D66, PvdA en CDA om de tafel gezeten om te spreken over het verbeteren van politieke integriteit. In oktober schreef TI-NL een [brief](#) aan Minister Blok vanwege misstanden bij het Eritrese ambassadekantoor in Nederland en in november schreef TI-NL een [brief](#) aan minister Ollongren om erkenning te vragen voor de - in februari 2021 plotseling overleden - klokkenluider Frits Veerman.

TI-NL heeft door het jaar heen diverse malen contact gehad met Eerste en Tweede Kamerleden en input gegeven op Kamervragen en debatten, waaronder met Eerste Kamerlid Farah Karimi en met Tweede Kamerleden Maarten Groothuizen, Joost Sneller, Pieter Omtzigt en Henk Nijboer.

DEELNAME COMMISSIES EN ANDERE ANTI-CORRUPTIE INITIATIEVEN

In 1997 is het OESO "[Verdrag inzake de bestrijding van omkoping van buitenlandse ambtenaren bij internationale transacties](#)" tot stand gekomen. Dit Verdrag is inmiddels door 44 landen geratificeerd. Het OESO-Verdrag tegen omkoping voorziet in een regelmatige evaluatie van de implementatie van het Verdrag door de verdragspartijen in hun nationale wetgeving. De implementatie van dit Verdrag door Nederland werd in 2020 voor de vierde maal geëvalueerd. Op 11 februari 2020 heeft Transparency International Nederland [haar visie](#) op die implementatie naar voren gebracht in een bijeenkomst met het evaluatieteam van de OESO anti-corruptiewerkgroep.

De week van 23 tot 27 november 2020 stond in het teken van de evaluatie van Nederland in het kader van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie (UNCAC). Het landenbezoek aan Nederland verliep in verband met de COVID-pandemie via een virtueel werkbezoek. TI-NL nam met een delegatie deel aan de evaluatie van Nederland van het UNCAC-verdrag. De implementatie van preventieve anti-corruptie mechanismen (art. 5 t/m 14 UNCAC) en asset recovery (art. 51 t/m 59 UNCAC) stonden centraal. TI-NL heeft in [haar pleidooi](#) aandacht gegeven aan de tekortschietende klokkenluidersbescherming en de gebrekkige invoering van het UBO-register. Verder heeft TI-NL gewezen op het belang van asset recovery en er tijdens de UNCAC-sessie op aangedrongen dat Nederland het anti-witwasbeleid en het asset recovery-beleid beter op elkaar moet laten aansluiten. Ook is bepleit dat Nederland principes invoert voor de verantwoorde teruggave van gestolen vermogensbestanddelen aan slachtoffers.

TI-NL is al een aantal jaren deelnemer in een Multi Stakeholder Groep (MSG), die zorg draagt voor de Nederlandse uitvoering van het *Extracting Industry Transparency Initiative* (EITI), waar Nederland één van de leden is. De MSG brengt industrie, overheid en maatschappelijk middenveld samen. In 2020 werd het tweede rapport gepubliceerd over de Nederlandse betalingen van (vooral olie en gas) industrie aan de overheid. De reconciliatie van gegevens – betalingen en ontvangsten - van industrie en overheid liet weinig verschillen zien.

Tenslotte is TI-NL in 2020 gevraagd om zitting te nemen in de gebruikersraad van het UBO-register, georganiseerd door het Ministerie van Financiën.

ZINVOL LIDMAATSCHAP EN STERKE ONAFHANKELIJKE ORGANISATIE

Om succesvol te zijn in de strijd tegen corruptie hebben wij steun nodig van anderen. Steun stelt ons in staat om voldoende kennis en kunde in eigen gelederen te hebben om i) op een aantal terreinen, waarop geen andere Nederlandse CSO's actief zijn, impact te hebben, ii) in te spelen op actualiteiten, iii) de groei van het aantal onderwerpen dat TI-NL wil bestrijken te kunnen bolwerken en iv) onze stem blijvend te kunnen laten horen in het publieke debat.

TI-NL heeft betrokken (business) leden met expertise op het gebied van corruptiebestrijding en het bevorderen van integriteit. Door het mobiliseren en delen van kennis en ervaring van leden (bestuurskundigen, juristen, accountants en

andere experts) beoogt TI-NL corruptie zichtbaar te maken en daardoor beleidsmakers, ondernemingen en burgers te stimuleren zich voor effectieve corruptiebestrijding in te zetten.

Door de samenwerking met en het bijeenbrengen van verschillende stakeholders kunnen oplossingen gevonden worden voor complexe vraagstukken. Juist als overheid, bedrijfsleven, wetenschap en politiek samenwerken met maatschappelijke organisaties zoals TI-NL kunnen we samen de gedroomde samenleving zonder corruptie dichterbij brengen.

INDIVIDUELE LEDEN

TI-NL hecht veel waarde aan haar individuele leden. Zij dragen bij aan onze missie voor een transparanter Nederland en versterken de positie van TI-NL. Hierdoor kan de organisatie meer invloed uitoefenen op regelgeving en beleid. Met behulp van de bijdrage van leden kan TI-NL specialistische kennis aanboren en haar doelstellingen beter realiseren.

Leden hebben toegang tot informatie, onderzoeken en het netwerk van TI. Zij hebben ook toegang tot bijeenkomsten van TI-NL, al dan niet met andere organisaties gezamenlijk georganiseerd. Bovendien ontvangen leden twee keer per maand de nieuwsbrief *Integritijd* en kunnen ze minimaal eens per jaar een Algemene Ledenvergadering (ALV) bijwonen, die door de bijdrage van een externe spreker of een presentatie van een TI-rapport een inhoudelijke component heeft.

Vanwege de omstandigheden omtrent COVID-19 heeft TI-NL in 2020 maar één ALV georganiseerd, met een virtueel karakter. Tijdens de ALV op 30 juni 2020 gaf toenmalig directeur Serv Wiemers een presentatie naar aanleiding van het SDG16 schaduwrapport waaruit bleek dat Nederland nog een weg te gaan heeft bij de implementatie van SDG16.

Het individuele ledenaantal eind 2020 bedraagt 265 op basis van inschrijving bij de vereniging (240 in 2019). Op basis van de ontvangen contributies (€ 50,-) is het ledenaantal echter beduidend minder met 197 betalende leden (151 in 2019) (zie voor ontvangen contributiegelden bijlage 1 – jaarrekening 2020).

KENNIS & EXPERTISE

TI-NL werkt graag samen met leden die zich professioneel met vraagstukken van integriteit, transparantie, aansprakelijkheid en corruptie bezighouden. TI-NL kan dankzij adviezen van deze deskundige leden met gezag reageren op de actualiteit en anticiperen op nieuwe ontwikkelingen.

Zo functioneert al een aantal jaren de commissie *Bescherming Klokkenluiders*. Deze groep monitort de Wet Huis voor klokkenluiders, de activiteiten van het Huis voor klokkenluiders (HvK) en andere ontwikkelingen op het gebied van klokkenluiden. In 2020 is de commissie enkele keren virtueel bij elkaar gekomen. De commissie heeft in maart 2020 [een Nota](#) geschreven aan de Commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer over de evaluatie van de Wet Huis voor klokkenluiders, de herinrichting van het Huis voor Klokkenluiders en de implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn. Hierop kwam een [uitgebreide reactie](#) van de Minister van Binnenlandse Zaken middels een brief aan de Tweede Kamer. In de zomer kwam de commissie opnieuw bijeen om een [reactie](#) op te stellen op het consultatievoorstel voor wijziging van de Wet Huis voor klokkenluiders ter implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn. Aan het einde van het jaar trad de voorzitter van de commissie, Hannah de Jong, af en gaf het stokje over aan commissielid Evita Slijper-Sips.

De commissie Fondsenwerving kwam in 2020 meerdere malen bij elkaar om de fondsenwervingsstrategie te bespreken, potentiële donoren te benaderen en projectvoorstellen in te dienen. Het doel van de commissie is om de (diversiteit aan) fondsen te vergroten. De commissie Fondsenwerving heeft de volgende taken: het delen van informatie en advies aan bestuur en directie over relevante donorontwikkelingen, het meedenken over en meewerken aan een plan van aanpak voor specifieke donoren, het waar gepast meeschrijven aan specifieke subsidieaanvragen, en eventuele representatie van TI-NL naar (mogelijke) donoren.

In 2020 heeft de commissie Netwerk Integriteit gewerkt aan een opzet voor onderzoek naar de aandacht die professionele integriteit en beroepsethiek krijgen in de curricula van het hoger en academisch onderwijs. Door in een vroeg stadium de

begrippen professionele integriteit en beroepsethiek te introduceren in onderwijsprogramma's is het de ambitie van TI-NL integriteit beter in de cultuur van mensen en organisaties te verankeren. Doel is dat het makkelijker een natuurlijk onderdeel zal worden van besluiten die mensen nemen, zowel in de privésfeer als op de werkvloer. Een eerste stap bij het behalen van deze doelstelling is het ontwikkelen van een educatief netwerk van universiteiten, hogescholen, andere onderwijsinstellingen en vertegenwoordigers uit de (semi-) publieke en private sector.

TI-NL streeft ook naar verhoging van het niveau van zakelijk ethisch gedrag en praktijken. Daarbij zijn de bedrijven verenigd in het Business Integrity Forum van TI-NL een belangrijke samenwerkingspartner en verstrekken die BIF- leden financiële middelen voor de algemene ondersteuning van het werk van TI-NL en specifieke projecten en publicaties. Op dit moment zijn 18, veelal grotere, Nederlandse bedrijven BIF-lid van TI-NL. De BIF-commissie stelt zich ten doel extra leden te werven en mocht in 2020 SBM Offshore en Heineken als lid verwelkomen. In 2020 werden twee ronde tafel-bijeenkomsten voor het bedrijfsleven georganiseerd (zie blz. 24).

De commissie Young TI, het jongerenplatform tegen corruptie, geeft met coördinatie van TI-NL invulling aan de activiteiten voor jongeren en bouwt het Young TI-netwerk verder uit. In 2020 is één nieuw commissielid aangetreden. De commissie Young TI bestaat nu uit 5 commissieleden, waarvan één de commissie voorziet. Young TI heeft in 2020 voor het eerst de *Young TI Spotlight Award* uitgereikt aan wijlen klokkenluider Frits Veerman (zie blz. 24).

RAAD VAN ADVIES

In 2019 heeft het bestuur van TI-NL een Raad van Advies aangesteld. Leden van de Raad van Advies zijn prominenten uit de wereld van politiek, zakenleven, journalistiek en wetenschap. Zij zijn onbezoldigd en hebben geen statutair vastgelegde rol. De leden adviseren bestuur en kabinet gevraagd en ongevraagd bij belangrijke onderwerpen. In 2020 hebben de leden van de Raad van Advies bijgedragen aan het wervingstraject van een nieuwe directeur, bijdragen geleverd tijdens bijeenkomsten van TI-NL en ad-hoc inhoudelijk advies gegeven voor verschillende projecten.

Leden van de Raad van Advies zijn:

- Geert Corstens
- Jacqueline Tammenoms Bakker
- Jeroen Dijsselbloem
- Joanne Kellerman
- Leo Huberts
- Marcel Pheijffer
- Tom de Bruijn

YOUNG TI

TI-NL heeft haar individuele lidmaatschap eind 2016 uitgebreid naar de jongere generatie: Young TI, bedoeld voor studenten en *young professionals* met interesse in transparantie, integriteit en de strijd tegen corruptie.

Het Young TI-netwerk van TI-NL heeft eind 2020 70 leden, een toename van vier leden ten opzichte van 2019. Het Young TI-lidmaatschap loopt in verband met het collegejaar van september tot september. Young TI biedt haar Young TI-leden netwerkborrels, stages, scriptieonderwerpen, sportactiviteiten en bijeenkomsten over corruptie-gerelateerde onderwerpen. Young TI werkt waar mogelijk samen met diverse universiteiten, studentenverenigingen, alumniverenigingen en verenigingen van *young professionals*. In 2020 heeft de Young TI-commissie door COVID-19 geen evenementen kunnen organiseren, maar zijn ze achter de schermen druk bezig geweest met andere activiteiten zoals het vergroten van de zichtbaarheid van Young TI op social mediakanalen en het leggen van contacten met andere maatschappelijke initiatieven voor jongeren.

Op 8 december 2020 had TI-NL de eer de wereldpremière van de Bromet-documentaire 'In de ban van de bom' over klokkenluider Frits Veerman te mogen vertonen, en de klokkenluider en documentairemaker te interviewen. Young TI reikte na afloop van het vraaggesprek voor het eerst de *Spotlight Award* uit. Deze award is bedoeld voor personen die zich op bijzondere wijze hebben ingezet voor transparantie en integriteit. Als bewondering voor de moed die Frits Veerman heeft getoond in het aan de kaak stellen van atoomspionage en de rol van de overheid hierbij, mocht hij het eerste exemplaar in ontvangst nemen. Maartje de Vroeghe, voorzitter Young TI, lichtte toe: "Tot op de dag van vandaag blijft Frits Veerman zich inzetten voor de goede zaak, ondanks de offers die hij al meer dan 40 jaar hiervoor heeft moeten brengen, waardoor hij deze award meer dan verdient."

Een zichtbaar onder de indruk zijnde Frits Veerman nam de Spotlight Award in ontvangst, waarna hij nog eenmaal tot alle potentiële klokkenluiders van Nederland sprak: "Ik vind dat mensen bepaalde dingen niet onder het tapijt moeten schuiven, en er gewoon tegenin moeten gaan

als het algemeen belang daarmee gediend is. Als er grote misstanden zijn, dan moet je daarvoor opkomen."

BUSINESS INTEGRITY FORUM (BIF)

Sinds 2012 staat lidmaatschap van TI-NL open voor rechtspersonen zodat bedrijven, professionele organisaties, CSOs, (semi-)publieke organen en andere entiteiten lid kunnen worden. Begin 2019 heeft TI-NL het Institutioneel Integriteitsforum (2IF) omgedoopt tot het Business Integrity Forum. Eind 2020 had het BIF van TI-NL 18 leden: ABN AMRO Bank NV, Brunel, FMO, het Instituut voor Internal Auditors, het Koninklijk Instituut voor de Tropen, de Nederlandse Beroepsvereniging voor Accountants, Norton Rose Fulbright, People Intouch, Randstad NV, Schiphol NV, Siemens Nederland NV, Unilever, WKPA, AB Inbev, Kneppelhout & Korthals Advocaten, Yokogawa Europe, SBM Offshore en Heineken.

Het BIF is gericht op onderwerpen die onze business leden raken en waar zij een rol kunnen spelen in het behalen van onze doelstellingen. Tweemaal per jaar wordt een BIF-bijeenkomst georganiseerd waarvan het thema aansluit bij relevante ontwikkelingen, afgestemd met de BIF-leden. De leden hebben verder de mogelijkheid deel te nemen aan activiteiten en conferenties die TI-NL organiseert, al dan niet in samenwerking met andere organisaties of instellingen. De leden krijgen toegang tot TI-documentatie over corruptierisico's in het bedrijfsleven en tot het internationale netwerk van TI.

Om lid te kunnen worden van het BIF dienen bedrijven de *Code of Conduct* van TI-NL te onderschrijven en een *due diligence* procedure te doorlopen. Afhankelijk van de omvang van de organisatie bedraagt de jaarlijkse bijdrage tussen €1.000 en €5.000,-. Ook kunnen leden een *in-kind* bijdrage aan TI-NL doen, bijvoorbeeld door het sponsoren van een evenement.

BIF-BIJEENKOMSTEN

Op 5 juni 2020 vond de eerste virtuele BIF-bijeenkomst van 2020 plaats onder de titel "Klokkenluidersbescherming in het Nederlandse bedrijfsleven". De nieuwe editie van de TI-NL studie *Whistleblowing Frameworks* naar de kwaliteit van klokkenluidersregelingen bij bedrijven in Nederland werd tijdens deze sessie gepresenteerd en er werden aanbevelingen gedaan voor verbetering van klokkenluidersbescherming op de werkvloer. Hierna vond een paneldiscussie plaats met compliance experts van de top 3 bedrijven uit het onderzoek: Akzo Nobel, Randstad en Heineken en werden best en worst practices gedeeld onder leiding van de moderator, Evita Slijper-Sips van People Intouch. Er waren 39 deelnemers aanwezig bij deze bijeenkomst.

Op 4 november 2020 vond de tweede online BIF-bijeenkomst plaats, gehost door BIF-lid Norton Rose Fulbright. Onder de titel "Dealing with corruption & integrity concerns in M&A and JV transactions" had deze sessie betrekking op het verminderen van compliance risico's bij fusies, overnames en joint ventures. Tijdens de sessie kwamen de trends in M&A en de impact van COVID-19 op M&A en JV-transacties aan bod. Een panel bestaande uit experts vanuit ABN Amro, Norton Rose Fulbright en TI-NL ging in op het belang van due diligence en de rol van financierende partijen bij het beoordelen van de compliance risico's. Er waren ongeveer 30 deelnemers bij deze bijeenkomst.

EXTRACTIVE INDUSTRIES TRANSPARENCY INITIATIVE (EITI)

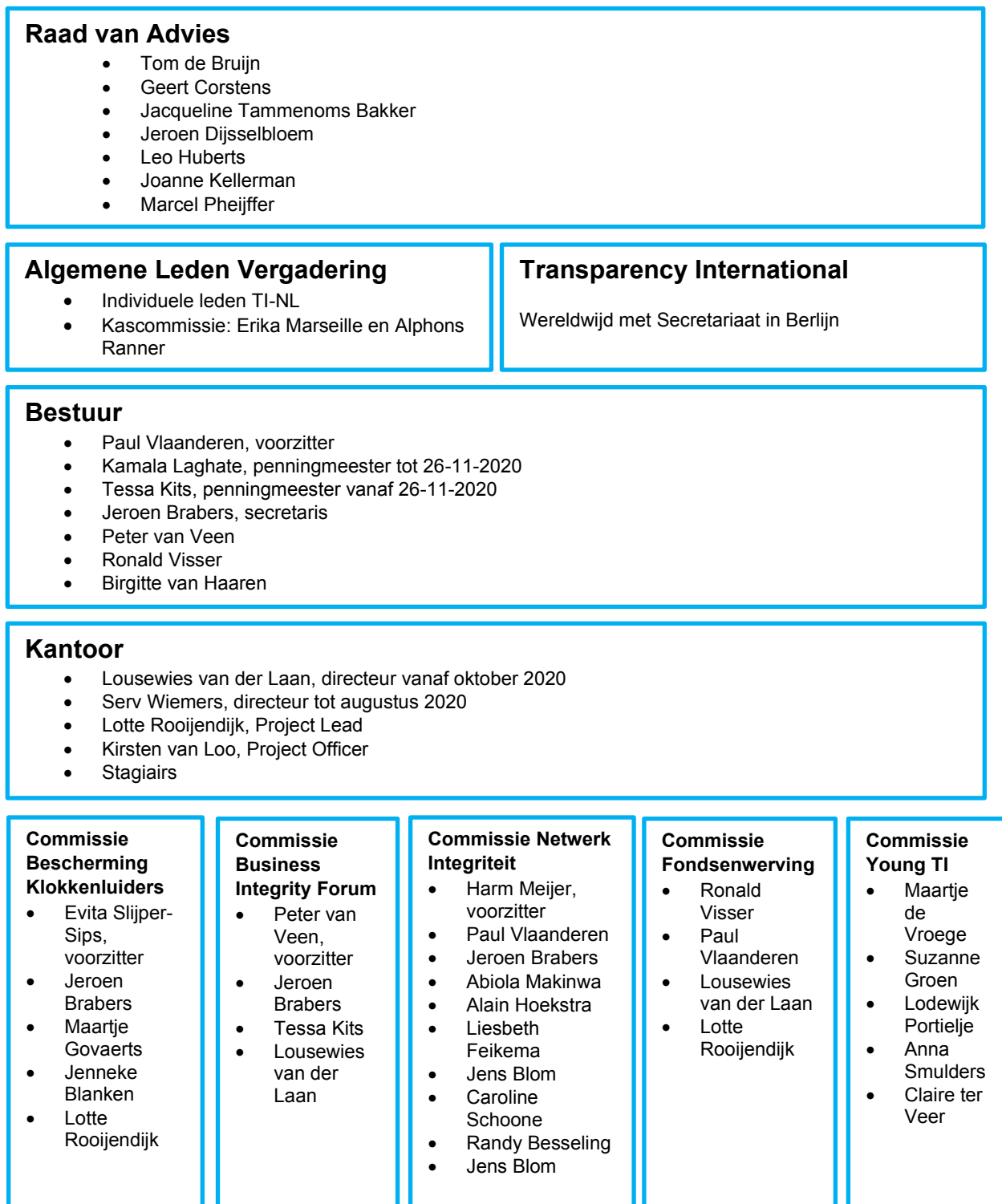
Een bijzondere vorm van samenwerking met het bedrijfsleven en de overheid is het *Extractive Industries Transparency Initiative* (EITI). EITI is een wereldwijde standaard voor een transparant beheer van olie, gas en minerale delfstoffen. Daarmee wordt beoogd dat vooral de financiële stromen tussen bedrijven en overheden transparant worden zodat de mogelijkheden voor (grootschalige) corruptie worden weggenomen. Eind juni 2018 heeft het internationale bestuur de kandidatuur voor het Nederlandse lidmaatschap goedgekeurd.

TI-NL nam in 2020 deel aan de *multi-stakeholder* groep (MSG) van [NL-EITI](#), waarin overheid, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld samenwerken. Doel is dat dit initiatief ook in Nederland zal bijdragen aan meer transparantie op het gebied van betalingen tussen de overheid en olie-, gas en zoutwinningsbedrijven. De eerste Nederlandse EITI-rapportage, opgesteld volgens de EITI-standaard, werd [gepubliceerd](#) in januari 2020. In 2020 werd een volgende stap gezet op het gebied van transparantie in de delfstofwinning. De NL-EITI MSG is het afgelopen jaar verantwoordelijk geweest voor de oplevering van de [tweede EITI-rapportage](#), die een transparant overzicht geeft van de geldstromen tussen de olie- en gasindustrie en de Nederlandse overheid. TI-NL heeft, als lid van de NL-EITI multi-stakeholdergroep, meegewerkt aan de totstandkoming van dit rapport.

ORGANISATIE & BESTUUR

Op organisatorisch vlak lag in 2020 de prioriteit bij de werving van een nieuwe directeur. Na het vertrek van Serv Wiemers in augustus, is Lousewies van der Laan op 1 oktober begonnen als de nieuwe directeur. Daarnaast vormde een belangrijke doelstelling de bestendiging en diversificatie van de financiering van TI-NL om een financieel gezonde organisatie te worden en blijven en om uitbreiding in slagkracht mogelijk te maken met een derde medewerker in 2021. Tot slot moest veel tijd worden besteed om de risico's in verband met corona voor medewerkers, bestuursleden en andere betrokkenen bij TI-NL te beperken en de gevolgen te mitigeren.

Onderstaande afbeelding geeft de organisatiestructuur van Transparency International Nederland per 31 december 2020 weer:

BESTUURSLEDEN

Leden van het bestuur van TI-NL kunnen voor maximaal drie termijnen van drie jaar worden gekozen – met dien verstande dat tussen de tweede termijn en herverkiezing voor de derde termijn een jaar in acht genomen dient te worden. Door de ALV kan in bijzondere gevallen worden afgeweken van de verkiezingstermijnen.

LEDEN VAN BESTUUR – ROOSTER VAN AFTREDEN

Naam	Benoemd	Einde lopende termijn	Afgetreden
Paul Vlaanderen	21-09-2017	21-09-2023 (2 ^e termijn)	
Hannah de Jong	17-02-2016	17-02-2022 (2 ^e termijn)	01-04-2020
Kamala Laghate	11-12-2018	11-12-2021 (1 ^e termijn)	26-11-2020
Peter van Veen	05-04-2018	05-04-2021 (1 ^e termijn)	
Tessa Kits	31-10-2019	31-10-2022 (1 ^e termijn)	
Jeroen Brabers	31-10-2019	31-10-2022 (1 ^e termijn)	
Ronald Visser	31-10-2019	31-10-2022 (1 ^e termijn)	26-11-2020
Birgitte van Haaren	30-06-2020	30-06-2023 (1 ^e termijn)	

PORTEFEUILLES

Het bestuur werkt met portefeuilles: een takenpakket dat een bestuurder is toevertrouwd. De verdeling van de portefeuilles in 2020 was als volgt:

Paul Vlaanderen (voorzitter)
Algemene & Internationale Zaken

Jeroen Brabers (secretaris)
Secretariële Zaken, Klokkenluidersbescherming &
Netwerk Integriteit

Kamala Laghate (penningmeester t/m 26-11-2020)
Financiële Zaken

Tessa Kits (penningmeester vanaf 26-11-2020)
Financiële Zaken & transparante geldstromen

Peter van Veen
BIF & International Zaken

Ronald Visser
Fondsenwerving

Birgitte van Haaren
Transparantie & technologie

SAMENSTELLING KANTOOR

Het Kantoor bestond in 2020 uit:

Lousewies van der Laan
Algemeen Directeur (vanaf 10-2020)

Na een intensief selectieproces in de zomerperiode heeft het bestuur van TI-NL Lousewies per 1 oktober 2020 benoemd tot algemeen directeur. Ze geeft leiding aan de organisatie en houdt zich bezig met het vergroten van de impact en zichtbaarheid van het werk van TI-NL. Verder bouwt ze het netwerk uit en onderhoudt ze contacten met relevante stakeholders.

Lotte Rooijendijk
Project Lead

Lotte is sinds januari 2016 werkzaam bij TI-NL en heeft in 2020 leiding gegeven aan verschillende projecten op het gebied van anti-corruptie en klokkenluiders-bescherming. Verder is ze interim-directeur geweest tot het aantreden van de nieuwe directeur.

Serv Wiemers
Algemeen Directeur (tot 8-2020)

Serv is tot augustus 2020 werkzaam geweest als directeur van TI-NL en heeft zich beziggehouden met de organisatie, acquisitie van bedrijfsleden en contacten onderhouden met relevante stakeholders.

Kirsten van Loo
Project Officer

Kirsten is sinds augustus 2019 werkzaam bij TI-NL en heeft in 2020 uitvoering gegeven aan verschillende projecten op het gebied van integriteit. Ook heeft ze ervoor gezorgd dat de werkzaamheden op kantoor soepel verliepen.

Stagiairs

Vrijwilligers

STAGIAIRS

In 2020 hebben meerdere stagiairs zich ingezet voor TI-NL:

- Integrity Watch: Romee Klis
- Algemeen: Jens Blom
- Communicatie: Yorn Gieling

TI-NL is haar stagiairs erg dankbaar voor hun inzet en bijdrage aan de doelen van Transparency International Nederland in 2020. Hun enthousiasme en inspanning hebben TI-NL ook dit jaar weer verder gebracht. Zo is er hard gewerkt aan het rapport [“Integriteit onder nieuw Toezicht”](#) over de bevindingen van [Integrity Watch NL](#) en zijn er vele stukken geschreven voor op de website.

FINANCIËN EN FONDSEN

De jaarrekening van 2020 heeft een positief resultaat ad € 11.233. Dit is significant hoger dan het begrote exploitatieresultaat ad € 3.145. Het verschil wordt met name veroorzaakt door de lagere projectkosten (-77%) als gevolg van lagere projectinkomsten (-39%) en 9% minder personeelskosten dan begroot. De reden is dat er minder FTE in dienst was gedurende het jaar in verband met het tijdelijk ontbreken van een directeur en het ziekteverlof van de projectleider. Dit heeft geresulteerd in lagere capaciteit om projecten uit te voeren en projectinkomsten te realiseren. Deze werkzaamheden en inkomsten heeft het kantoor kunnen verleggen naar 2021. Evengoed zijn de projectinkomsten met ruim €22.000 (42%) gestegen ten opzichte van 2019.

De activa en passiva zijn met 9% gedaald van € 221.546 naar € 203.289. Belangrijkste reden is een bijna halvering van de nog te besteden projectinkomsten ten opzichte van 2019. Nadere informatie omtrent de financiën is te vinden in de jaarrekening van 2020 in de bijlage.

KASCOMMISSIE – TERMIJN 4 JAAR

Naam	Benoemd	Einde lopende termijn
Erika Marseille	28-01-2015	28-01-2023
Alphons Ranner	21-09-2017	21-09-2021

De Kascommissie inspecteert de jaarrekening van TI-NL en verschaft adviezen. De Kascommissie bestaat uit een tweetal leden van TI-NL: Erika Marseille en Alphons Ranner.

MONITORING & EVALUATIE

De *governance*-structuur van TI-NL geeft veelvuldig gelegenheid voor monitoring. Tijdens vergaderingen, ALV's, bijeenkomsten en rapportage-momenten doet TI-NL verslag van de ondernomen en geplande activiteiten en resultaten. Deze rapportagemomenten zorgen ook voor mogelijkheden tot evaluatie. Het bestuur en de algemeen directeur evalueren in beginsel alle activiteiten en resultaten, om te leren wat goed gaat en wat verbetering behoeft. In 2020 heeft dit geleid tot een herziening van de TI-NL Governance Code en de vervanging daarvan door TI-NL Governance Regels.

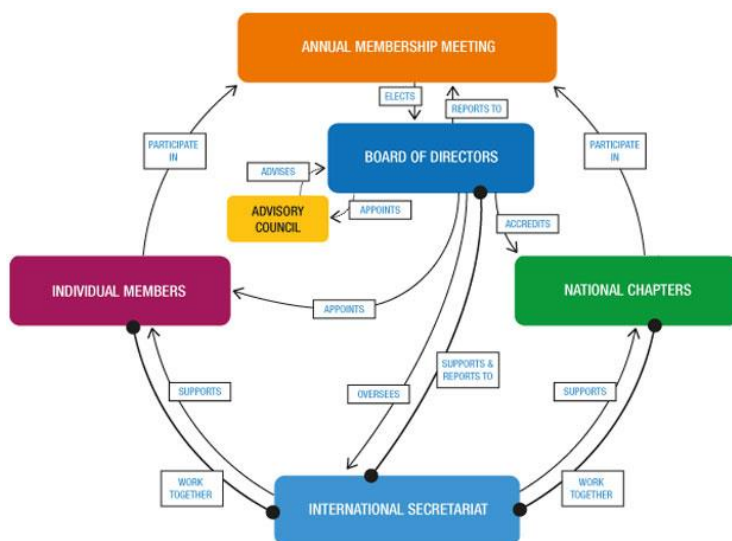
Binnen de mondiale organisatie voert TI-S eens in de drie jaar een accreditatieprocedure uit op grond waarvan TI-NL moet aantonen te voldoen aan de eisen om de naam *Transparency International* te mogen gebruiken. De accreditatieprocedure bestaat uit een groot aantal vragen en uitgebreide verslaggeving. Een accreditatiecommissie binnen TI-S geeft vervolgens het bestuur van TI-S een aanbeveling over de accreditatie. In 2018 is TI-NL voor het laatst geaccrediteerd en verwacht in 2021 weer uitgenodigd te worden voor een nieuwe accreditatieprocedure.

Verder is er nog specifieke controle door fondsen (Adessium) en andere verstrekkers van projectgelden (bijvoorbeeld Stichting Democratie & Media en de Europese Commissie). Ook hiervoor dient TI-NL aan specifieke rapportageverplichtingen te voldoen. Dat gebeurde ook in 2020 naar tevredenheid.

TI INTERNATIONAAL

De samenwerking met het internationale secretariaat verloopt goed. Grote wereldwijde rapporten zoals de Corruption Perceptions Index en de Defence and Security Transparency Index zijn ook van belang voor TI-NL. Er is veel expertise op het secretariaat - bijvoorbeeld op het gebied van Ultimate Beneficial Ownership transparantie - en er is dan ook goede samenwerking op verschillende dossiers. Chapters in landen waar vrijheid onder druk staat leunen vaak sterk op het secretariaat en de hulplijn voor melders van corruptie geeft praktische steun aan dappere activisten. Daarom is een goed functionerend secretariaat voor ons van groot belang.

Het baart ons dus zorgen dat er klachten waren over de organisatie en cultuur van het secretariaat van Transparency International. Het internationale bestuur van Transparency International gelastte een onafhankelijk onderzoek na klachten van medewerkers van het secretariaat van Transparency International in Berlijn. De klachten betreffen een organisatiecultuur die niet valt te verenigen met onze eigen principes, zoals het beperken van de mogelijkheid om intern kritiek te leveren. Daarom juichten wij het toe dat medewerkers van het secretariaat hun observaties hebben gedeeld en dat door de internationale TI Board of Directors is besloten tot het instellen van een extern, onafhankelijk onderzoek naar die problemen. Bij de Annual Members Meeting in december is het onderwerp uitgebreid aan de orde gekomen. Er zijn concrete stappen gezet om te zorgen dat de governance beter op orde is. Zo is er een *Ethics Committee* van het bestuur ingesteld en een interne *integrity officer*. Het aanstellen van nieuw management is ook een belangrijk deel van de oplossing – die hebben orde en rust teruggebracht in het secretariaat. Wij hebben dus een positief beeld over de huidige stand van zaken maar zullen dit uiteraard blijven monitoren met de andere chapters.

ANNUAL MEMBERSHIP MEETING 2020

Transparency International is een beweging die uit verschillende elementen bestaat: een wereldwijd netwerk van *chapters*, zoals TI Nederland, het internationale secretariaat, een Board of Directors, individuele leden, een adviesraad en andere vrijwilligers. De beweging wordt bestuurd door het Transparency International Charter, het secretariaat.

Het uiteindelijke besluitvormende orgaan van TI is de jaarlijkse lidmaatschapsvergadering, waarin geaccrediteerde *chapters* en individuele leden samenkomen om kwesties te bespreken, resoluties aan te nemen en de Board of Directors, het centrale bestuursorgaan, te kiezen.

Peter van Veen (bestuurslid TI-NL) en Lousewies van der Laan (directeur TI-NL) vertegenwoordigden TI-NL tijdens de Annual Membership Meeting in november 2020 die in verband met de coronacrisis online plaatsvond. De bijeenkomst kende twee hete hangijzers: (1) het lopende interne integriteitsonderzoek, en (2) de governance review van TI zelf (met name het uitfaseren van de oude individuele leden). De sterke *commitment* van de internationale Board inzake een volledig onafhankelijk integriteitsonderzoek schiep het broodnodige vertrouwen. Na veel discussie werden twee resoluties over de nieuwe governance met meer dan de vereiste tweederde meerderheid aangenomen. Dat gold ook voor een resolutie over benoeming van nieuwe leden van de accreditatiecommissie, en een die TI-entiteiten verplicht contact op te nemen met het lokale TI-kantoor bij het bezoek aan een donor of andere instantie in dat land. Ook inhoudelijke resoluties over asset recovery en de SDGs werden met ruime meerderheid aangenomen. TI-NL stemde vóór al deze resoluties. De nieuwe 10-jaar strategie "Holding Power to Account" is aangenomen. Tot slot werden drie leden van de Board vervangen: de nieuwe leden zijn Susan Côté-Freeman (Canada), Sawsan Gharaibeh (Libanon) en Linda Ofori-Kwako (Ghana). Ook TI-NL gaf de voorkeur aan deze nieuwe bestuursleden en wenst ze succes.

IV. VOORUITBLIK

We zijn 2021 begonnen vol ambitie. We willen nog scherper maken waar TI-NL inhoudelijk voor staat. We willen meer impact door meer leden, meer activiteiten, meer partners en meer projecten, en een professionele organisatie zijn die stevig staat voor de toekomst. Tegelijkertijd is het duidelijk geworden dat die toekomst vol onzekerheden zit. De coronacrisis zet veel op z'n kop, ook voor TI-NL. Bijeenkomsten worden afgelast, de aandacht richt zich op andere onderwerpen. En dat allemaal terwijl integriteit en transparantie juist onder de huidige omstandigheden zo belangrijk zijn. De duur van de coronacrisis en de maatschappelijke reactie daarop zal in hoge mate bepalen in hoeverre wij onze ambities voor 2021 kunnen waarmaken.

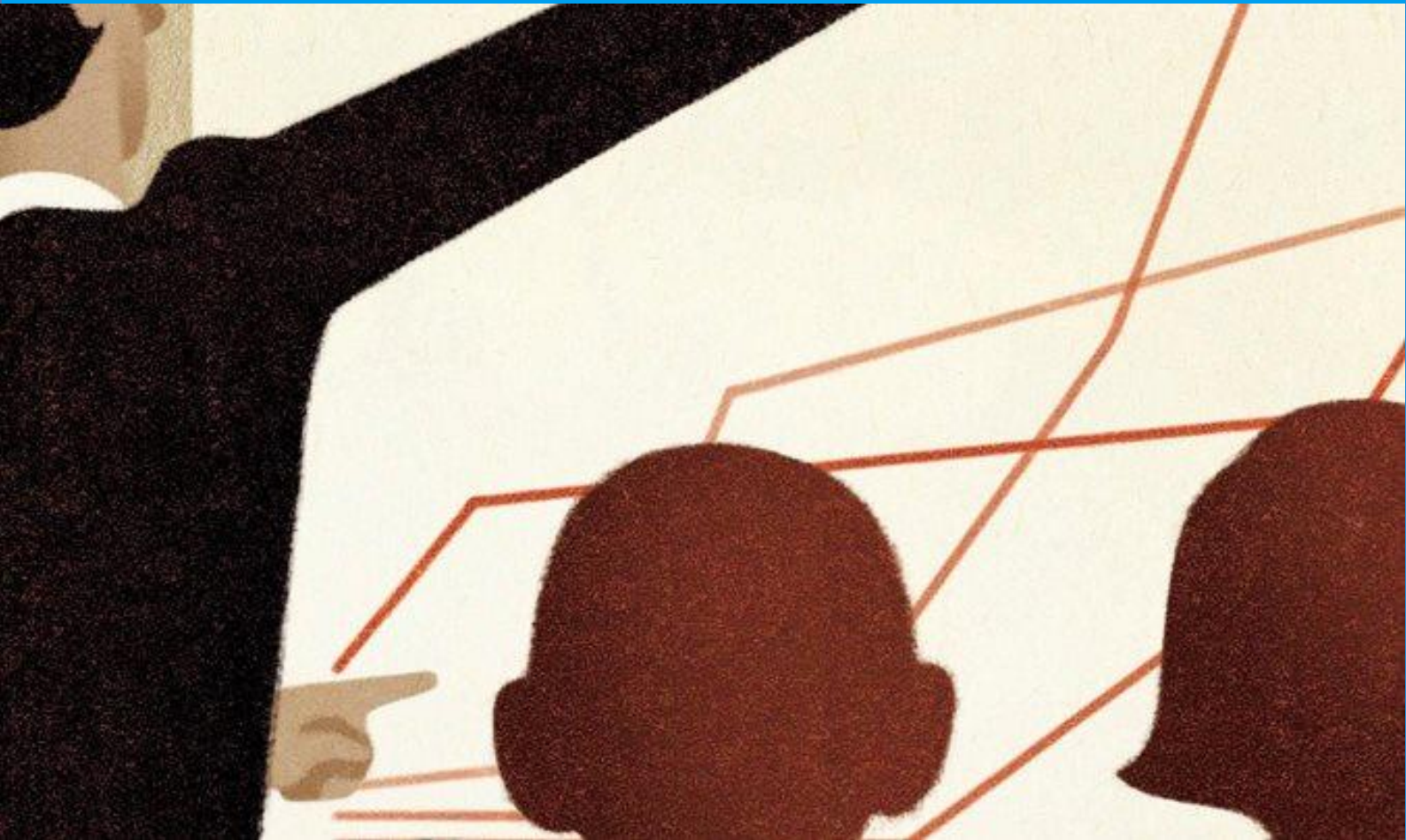
De inzet voor 2021 was – en blijft – verdere groei en zichtbaarheid. Met de meerjarenstrategie als kader wil TI-NL meer bedrijven aan zich binden middels het Business Integrity Forum, meer individuele leden enthousiast maken, belangrijke projecten en activiteiten ontwikkelen en daarvoor externe sponsors vinden. Inmiddels is er een werkgroep Transparante Geldstromen in oprichting die expertise bijeenbrengt op het gebied van anti-witwassen, belastingontduiking en UBO-transparantie. De verwachting is dat de Commissie Netwerk Integriteit met de eerste concrete resultaten komt op het terrein van een betere inbedding van integriteit in onderwijsprogramma's van universiteiten en hogescholen. Binnen Young TI verenigen zich enthousiaste jonge mensen met het hart op de goede plek. De ambitie om zichtbaarder te zijn willen we invullen met een meer frequent optreden in de media, publieke spreekbeurten en contacten met openbare ambtsdragers en bedrijven.

De verkiezingen in maart voor een nieuwe Tweede Kamer en de daaropvolgende vorming van een nieuw kabinet zijn een uitgelezen kans om onze prioriteiten op de politieke agenda te krijgen. Door samenwerking met huidige en nieuwe partners kunnen deze omgezet worden in beleid, wetgeving of actie. Inhoudelijk zal TI-NL zich onverminderd inzetten voor betere regels en voor meer toezicht op en handhaving van die regels. Verder zijn prioritair:

- een goede UBO-wetgeving in het jaar dat de inschrijvingen verplicht afgerond moeten worden;
- politieke aandacht voor integriteit in samenwerking met een vers gekozen Tweede Kamer;
- een goede bescherming van klokkenluiders en bronnen in het jaar dat de EU-klokkenluidersrichtlijn in werking zal treden
- Het bevorderen van ethisch bewustzijn bij studenten aan universiteiten en hogescholen;
- het aanpakken van witwassen en belastingontduiking in het kader van de strijd tegen corruptie;
- het handelen van Nederlandse bedrijven in landen met zwakke overheidsstructuren en (anti-corruptie) wet- en regelgeving.

Intern gaan we door met professionalisering van de organisatie; extern willen we de relevante stakeholders aan ons binden en effectieve pleitbezorging richting politiek, overheid en bedrijfsleven voortzetten en waar mogelijk versterken.

V. BIJLAGE: JAARREKENING 2020

JAARREKENING 2020

TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND

GOEDGEKEURD OP DE ALV VAN 20 APRIL 2021

Transparency International Nederland (TI-NL) is de Nederlandse afdeling van de wereldwijde anti-corruptie organisatie Transparency International.

Het is onze **missie** een einde te maken aan corruptie, onder andere door middel van het bevorderen van transparantie, integriteit en verantwoording op alle niveaus en binnen alle sectoren van de maatschappij.

Onze **visie** is een wereld waarin de overheid, het bedrijfsleven, de maatschappij en het dagelijks leven van mensen vrij zijn van corruptie.

Onze **kernwaarden** zijn transparantie, integriteit, democratie, solidariteit, moed, rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid.

INHOUDSOPGAVE

I. ALGEMEEN.....	2
II. RESULTAAT 2020.....	3
III. BALANS.....	4
IV. STAAT VAN BATEN EN LASTEN.....	5
V. TOELICHTING	6
VI. SPECIFICATIE	7
VII. BIJLAGE.....	12

I. ALGEMEEN

De Vereniging is opgericht op 28 december 1999 te Amsterdam en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer 634127809.

De Vereniging stelt zich, conform artikel 1 van de Statuten, ten doel:

“a) het bevorderen van het maatschappelijk besef van de onaanvaardbaarheid van corruptie door het doen van onderzoek, het verstrekken van informatie omtrent corruptie in het algemeen; en het ondersteunen van initiatieven die de integriteit van de Nederlandse samenleving bevorderen;

b) het bijdragen aan de doelstellingen van de internationale beweging van de ‘Verein’ Transparency International EV gevestigd te Berlijn.

II. RESULTAAT 2020

	2020	2019
Resultaat:	€ 11.233	€ 15.933
Vermogensstand:	€ 121.594	€ 110.361

III. BALANS

Per 31 december:	2020	2019
	€	€
 VASTE ACTIVA:		
Materiële vaste activa	315	646
 VLOTTENDE ACTIVA:		
Vorderingen	40.000	20.016
Liquiditeiten	162.974	200.885
 TOTAAL ACTIVA	 203.289	 221.546
EIGEN VERMOGEN:		
Overige reserve	121.594	110.361
 KORTLOPENDE SCHULDEN:		
Overige schulden en overlopende passiva	81.695	111.186
Totaal Kortlopende Schulden	81.695	111.186
 TOTAAL PASSIVA	 203.289	 221.546

IV. STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Boekjaar	2020 €	Begroting 2020 €	2019 €
<u>Opbrengsten</u>			
Contributies en giften individuele leden	11.033	11.000	11.158
Ontvangen contributies Young TI leden	660	450	375
Contributies en giften leden Institutioneel	121.000	125.000	100.000
Projectinkomsten	76.798	125.213	53.906
Overige inkomsten	803	1.000	3.717
Rente opbrengsten	6	0	6
<u>Totaal opbrengsten</u>	210.300	262.663	169.161
<u>Kosten</u>			
Personeelskosten	157.595	172.584	113.300
Verenigingskosten	870	4.000	5.022
Projectkosten – overig	12.483	54.360	10.822
Kantoorkosten	18.618	21.024	16.861
Algemene kosten	9.169	7.200	6.892
Afschrijvingen	331	350	331
<u>Som der kosten</u>	199.066	259.518	153.228
<u>Saldo inkomsten en uitgaven</u>	11.233	3.145	15.933
<u>Exploitatieresultaat</u>	11.233	3.145	15.933

V. TOELICHTING

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving RJk C1 'Kleine organisaties zonder winststreven'.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.

Materiële vaste activa

Onder aftrek van de afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur, zijn de materiële vaste activa gewaardeerd op de aanschafwaarde.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Opbrengsten zijn verantwoord in het jaar waarin de prestaties zijn geleverd, dan wel de diensten zijn verricht. Lasten welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

VI. SPECIFICATIE

Activa	2020	2019
<u>Materiële vaste activa</u>		
	€	€
Cumulatieve aanschafwaarde per 1-1	1.655	1.655
Investeringen	0	0
Cumulatieve aanschafwaarde per 31-12	1.665	1.655
Cumulatieve afschrijvingen per 1-1	1.009	678
Afschrijvingen	331	331
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12	1.340	1.009
Boekwaarde per 31-12	315	646

<u>Vorderingen</u>	2020	2019
	€	€
Debiteuren	15.500	14.500
Nog te ontvangen projectinkomsten	13.538	5.516
Nog te ontvangen bedragen	3.000	0
Vooruitbetaalde kosten	7.962	0
	40.000	20.016

<u>Liquide middelen</u>	2020	2019
	€	€
Rabobank	107.178	145.345
Rabobank Bedrijfsspaarrekening	55.545	55.540
Pay Pal	250	0
	162.974	200.885

De liquide middelen zijn vrij opeisbaar.

Toelichting

De nog te ontvangen projectinkomsten betreffen vier projecten waarbij de laatste tranches na goedkeuring van de eindrapportage worden uitbetaald.

Vooruitbetaalde kosten betreffen personeelskosten en huisvestingskosten.

Passiva**Eigen vermogen en resultaat**

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	110.361	94.427
Exploitatieresultaat boekjaar	11.234	15.933
Stand per 31 december	121.594	110.361

Overlopende kosten

	2020	2019
	€	€
Crediteuren	10.477	2.033
Te betalen loonbelasting/premieheffing	5.503	4.817
Te betalen pensioenpremies	837	0
Te betalen vakantiegeld	5.629	5.762
Nog te besteden projectinkomsten	54.601	95.272
Te betalen administratie en accountantskosten	1.770	2.000
Te betalen overige kosten	2.879	1.302
	81.695	111.186

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Eind 2016 heeft het bestuur besloten een nieuwe kantoorruimte te huren bij het Koninklijk Instituut waarbij de huur vanaf 1 april 2019 € 11.500 + indexering bedraagt. De huurlasten voor 2020 bedragen € 13.800.

Toelichting

De nog te besteden projectinkomsten betreffen een drietal projecten.

Specificatie baten

	2020	2019
<u>Baten</u>		
	€	€
Ontvangen contributies individuele leden	9.848	7.515
Donaties en giften individuele leden	1.185	3.643
Ontvangen contributies Young TI-leden	660	375
Ontvangen contributies BIF-leden	51.000	45.000
Institutionele donaties en giften	70.000	55.000
Projectinkomsten	76.798	53.906
Sprekersvergoeding	500	1.500
Overige inkomsten	303	2.217
Renteopbrengsten	6	6
	210.299	169.161

Toelichting

Individuele leden:

TI NL heeft 265 leden (versus 242 in 2019) waarvan 84% contributie heeft betaald resulterend in een bedrag van € 9.850 aan lidmaatschapsgelden. Dit is een stijging van 31% ten opzichte van 2019.

Young TI-leden:

In 2020 zijn er 70 Young TI-leden (versus 66 in 2019). De ontvangen contributie bedraagt €660 waarvan er 44 contributie ad € 15 per jaar betalen (versus 31 in 2019). De lidmaatschappen (en contributiebetalingen) lopen parallel aan het collegejaar van september tot september.

Business Integrity Forum (BIF)-leden:

Er zijn 16 leden in 2020 waarbij contributies variëren van € 1.000 tot € 5.000. Daarnaast zijn er twee leden die 'in kind' bijdragen. Zie bijlage VI voor een verdere specificatie en overzicht van de leden in 2020.

Institutionele giften en donaties:

Het bedrag van € 70.000 betreft de institutionele donatie van Adessium en bestaat uit de onvoorwaardelijke donatie van € 55.000 en de voorwaardelijke donatie van € 15.000.

Projectinkomsten:

In 2020 waren er 8 projecten. De projectinkomsten zijn € 22.565 hoger dan in 2019 echter lager dan begroot (€ 125.213). Dit komt doordat een aantal projectactiviteiten zijn doorgeschoven naar 2021 vanwege de beperkte capaciteit op het kantoor in 2020. Zie bijlage VII voor een specificatie van de projectinkomsten.

Specificatie lasten

	2020	2019
<u>Personeelskosten</u>		
	€	€
Salariskosten	133.250	101.456
Sociale lasten	26.444	18.304
Pensioenen	6.239	8.835
Overige personeelskosten	5.439	1.912
Reiskosten	1.446	2.560
Inhuur derden	0	280
Uitkering ziekengeld	-15.223	-20.047
	157.595	113.300
Personeelskosten doorbelast naar projecten	-66.548	-49.013
Totale personeelskosten	91.046	64.287

De personeelskosten zijn 9% lager dan begroot (€172.584) en 44.295 hoger dan in 2019. De personeelskosten in 2019 zijn ongebruikelijk laag doordat de positie van directeur gedurende vier maanden niet werd opgevuld. Ter referentie: in 2018 bedroegen de personeelskosten € 115.456. 42% van de personeelskosten is doorbelast aan projecten.

	2020	2019
<u>Verenigingskosten</u>		
	€	€
Kosten ALV	139	1.935
Representatiekosten	33	1.013
Reiskosten bestuur	0	329
Bestuurskosten	698	1.276
Overige verenigingskosten	0	468
	870	5.022

De verenigingskosten zijn aanzienlijk lager dan in 2020 als gevolg van de te nemen COVID-maatregelen. Zo hoefde er bijvoorbeeld geen ruimte gehuurd te worden voor de ALV.

	2020	2019
<u>Projectkosten</u>		
	€	€
Personeelskosten projecten	66.548	49.013
Directe projectkosten	12.483	10.822
	79.031	59.835

De directe projectkosten zijn 65% lager dan begroot (€ 31.000) en ook lager dan voorgaand jaar. Dit komt doordat er minder personeel in 2019 in dienst is geweest (vier maanden lang maar 1 persoon) om de projecten uit te voeren.

Kantoor

	2020	2019
	€	€
Huur kantoor	14.185	12.077
Kantoorbenodigdheden	151	165
Telefoonkosten	802	326
Website	411	211
Verzekeringen	2.554	2.799
Drukwerk	42	116
Overige kantoorkosten	473	1.166
	18.618	16.861

De kantoorkosten zijn 11% lager dan begroot (€21.024) en iets hoger dan vorig jaar, met name veroorzaakt door de trapsgewijze huurverhoging.

Algemene kosten

	2020	2019
	€	€
Kosten ledenadministratiesysteem	309	290
Administratiekosten	8.567	6.349
Bankkosten	293	252
	9.169	6.892

Afschrijvingen

	2020	2019
	€	€
Afschrijvingslasten computers	331	331
	331	331

VII. BIJLAGE

BIF-contributies

WKPA, Wallaart & Kusse Public Affairs	1.000
People Intouch BV	1.000
Yokogawa Europe B.V.	3.000
NBA	2.500
FMO	2.000
Siemens Nederland NV	2.500
Norton Rose Fulbright	2.000
SBM Offshore N.V.	5.000
ABN AMRO BANK	5.000
Schiphol Nederland BV	5.000
Unilever NV	5.000
AB InBev	3.000
Brunel	4.000
Kneppelhout & Korthals Advocaten	2.500
Heineken	2.500
Randstad Holding NV	5.000
Totaal	51.000

Institutionele donaties en giften

Adessium	70.000
Totaal	70.000

Projectinkomsten:

Whistleblower protection in the private sector	17.290
Bescherming klokkenluiders en bronnen	8.202
SDG Shadow Report (action grant)	4.298
Integrity Watch	8.523
Stedelijke Integriteit	23.691
SDM Verkiezingsbelofte	9.389
TI-Kosovo & NL Ambassade Empowering WB	700
Nederlandse rol in Mozambikaans fraudeschandaal	3.513
Projectinkomsten uit het verleden	1.190
	76.798

Transparency International Nederland
Mauritskade 64
1092 AD
Amsterdam

communicatie@transparency.nl
www.transparency.nl

www.facebook.com/transparencynl

www.twitter.com/transparencynl

www.linkedin.com/company/transparency-international-nederland/

SAMENSTELLINGSVERKLARING

Aan: het bestuur van Transparency International Nederland te Amsterdam.

De jaarrekening van Transparency International Nederland te Amsterdam is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2020 en de staat van baten en lasten over 2020 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, "Samenstellingsopdrachten". Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijnen voor de jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties zonder winststreven. Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van Transparency International Nederland. Wij hebben geen controle- of beoordelings-werkzaamheden uitgevoerd die ons in staat stellen om een oordeel te geven of een conclusie te trekken met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening.

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekening mogen er dan ook vanuit gaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

Amsterdam, 25 juni 2021

Van Tunen + Partners
Administratiekantoor B.V.

ValidSigned door J.J.H.G. Stengs RA
op 25-06-2021

J.J.H.G. Stengs RA

VESTIGING AMSTERDAM
Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam
Telefoon 020 571 23 33

VESTIGING HEEMSKERK
Ambachtsring 20
1969 NH Heemskerk
Postbus 22
1960 AA Heemskerk
Telefoon 0251 257 800

E-mail info@tunen.nl
www.tunen.nl
KvK nummer 34106306

